

Kmet, delavec in obrtnik naj bodo narodu vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 50—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Inserati po tarifi. — Pis-
menim vprašanjem ne
se priloži znamko za od-
govor. — Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Glasilo „Zveze slovenskega kmetkega ljudstva“.

Vsako uživa vse sadove
svojega dela in marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
čajo. — Plača in tož-
be v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Računa
pri pošti. Čekovnem za-
vodu št. 11.568.

Za „Kmetijski list“!

Leto teče h koncu in novo se bliža. S tem prihaja tudi čas, ko se je treba odločiti, kake časopise si naročijo za novo leto.

Z letom 1926 stopi »Kmetijski List« v osmi letnik. Sedem let že zahaja v kmetijske hiše, vzbuja kmetijsko stanovsko zavest in uči, kako mora podeželsko ljudstvo v politiki ravnati, da bo do kmetijske koristi v občini, v okraju, v oblasti in v državi pravilno zavarovane. Da naše podeželsko ljudstvo priznava in ceni »Kmetijski List« kot svojega učitelja in branitelja, najlepšo dokazuje stalno naraščajoče število naročnikov. Vedno težje so gospodarske razmere našega kmeta in s tem vsega podeželskega ljudstva, številno naročnikov »Kmetijskega Lista« pa vkljub temu stalno narašča. To ni le dobro znamenje za list sam, nego je še veliko bolj znamenje za naše kmetijsko ljudstvo; kajti ono se vedno bolj zaveda, kako važna in potrebna mu je politika kmetijske misli in zato se z vedno večjo ljubeznijo oklepa edinega slovenskega lista, ki zastopa čisto kmetijsko misel.

Pravimo, da je »Kmetijski List« edini slovenski list, ki zagovarja v politiki čisto kmetijsko misel. Prihajajo vam še drugi listi, ki govorijo o kmetijstvu, davkih itd. in se hlinijo, kakor da so največji kmetijski prijatelji. Toda bodite previdni! Dobro pogledajte, kdo za takimi listi stoji, pa potem sodite in lahko boste spoznali, s kom imate opraviti.

Posebno se hlinita podeželskemu ljudstvu esesarska lista ljubljanski »Domoljub« in mariborski »Slov. Gospodarc«. Prvi je po deželi splošno znan pod imenom »Lažljub«, a slednji pod imenom »Lažnjivi Kljukec«. Z ti dve splošno razširjeni označbi dovoljno dokazujeta, koliko ljudstva tema tednikoma veruje. Oba lista sta last Slovenske ljudske stranke, torej tiste stranke, pri kateri kmet, delavec in obrtnik nimajo odločilne besede. Glavno besedo imajo tam nekateri duhovniki, ki ne izvršujejo vzvišene funkcije, za katerega so izvoljeni, nadalje imajo veliko besedo nekateri profesorji in advokati, a kmetje nimajo govornika ničesar, kar posebno lepo lahko potrdita gg. Stanovnik in Davorin Kranjc; istotako so tam brez besede delavec in obrtniki, kar more potrditi g. Gustinčar. Listi stranke, pri kateri kmet, obrtnik in delavec nimajo odločilne besede, ne morejo iskreno zastopati koristi delovnega ljudstva. Zato si pomagajo z lažmi, katerih kar mrgoli po »Lažljub« in po »Lažnjivem Kljukecu«. In ker je seveda ljudstvo stilo laži, je treba posebno močnega pritiska na ljudstvo, da si še naroči te liste. Ta pritisk esesarske ljubljanske škof. ki je kajpada tudi letos izdal pastirsko pismo z edinim namenom, da bi se za lažnjive esesarske liste pod versko krinko dobilo še nekaj naročnikov. Pri pametnih ljudeh seveda tudi tako nepotrebno in veri škodljivo pastirsko pismo nič več ne zaleže! In če tudi ta ali oni pod pritiskom esesarskih kaplanov še naroči njihov list, naj bo g. škof prepričan, da tudi večina naročnikov »Domoljuba« in »Slov. Gospodarc« tem esesarskim listom nič več ne verjame!

Na drugi strani se kmetom vsiljuje »Domovina«. To je list samostojno-demokratske Zerjavove stranke, tiste stranke, v kateri ima kmet še mnogo manjše besede, kakor v esesariji. Mirno lahko rečemo, da se v Zerjavovi stranki zbirajo skoro izključno le taki ljudje, ki žive od gospodarskega izkoriščanja kmeta, delavca in obrtnika. Fabrike, banke, premog, svinec, advokati imajo glavno in skoraj izključno besedo v Zerjavovi stranki. Če kdo misli, da more »Domovina«, ki je glasilo te stranke, kmetu res kaj pomagati, tedaj je revež slep. A takih slepcev je, hvala Bogu, vedno manjše.

»Kmetijski List« je last in glasilo »Zveze slovenskega kmetkega ljudstva«, to je tiste stranke, v kateri imajo kmet, delavec in obrtnik glavno besedo. Ler pogledate, kako je sestavljeno strankino načelstvo, pa takoj vidite, da je tukaj kmetijska misel najbolj zastopana. In kakor v stranki sami odločujejo kmetje, delavci in obrtniki, tako se isti duh odkrito in iskreno pojavlja tudi v strankinem glasilu, v »Kmetiskem Listu«. Tako je bilo doslej in ostane še nadalje. Zato je dolžnost slehernega že probujenega pristaša kmetijske misli, da svoje glasilo sedaj ob koncu leta skuša čim najbolj razširiti med one svoje znanee, ki doslej še niso spadali med naročnike in čitatelje »Kmetijskega Lista«.

»Kmetijski List« bo z novim letom začel izhajati v novi, prikladnejši obliki, toda v mnogo večjem obsegu, kakor doslej. Naročnina ostane ista, kakor letos; 30 dinarjev celo leto, 15 dinarjev pol leta. List bo prinašal zvržen političnih in gospodarskih spisov ter dopisov in novic tudi zelo zanimive podlistke, pred vsem iz kmetkega pokreta.

Vedno bolj se bližamo času, ko bo treba naš list razširiti. So še mnogi pristaši, ki zahtevajo ustanovitev lastnega dnevnika. Vse pride! Toda najprej moramo skrbeti, da bo na naš tednik naročen vsak pristaš kmetke misli. Stavimo si za nalogo, da spravimo število naročnikov »Kmetijskega Lista« v leto 1926 na 20.000! To je mogoče, toda treba, da sodeluje pri pridobivanju novih naročnikov vsak naš pristaš!

Naš odgovor.

Pretekli teden je objavil v »Slovenec« in v »Domoljub« ljubljanski škof dr. Jeglič članek pod naslovom »Vernikom!« V tem svojem članku priporoča ljubljanski škof vernikom, naj sedaj, ko se bliža konec leta, premišlujejo, katere liste da si bodo naročili v prihodnjem letu. Izmed političnih slovenskih listov priporoča škof edinele »Slovenec« in »Domoljub« kot prava katoliška lista.

G. škof je naslovil ta poziv na vernike. Kdo pa je vernik? Vernik je vsak pripadnik cerkve. Kakor v vseh drugih rečeh, tako si ljudje tudi v tem pogledu nismo povsem enaki. Eden je bolj vnet, drugi je bolj mlačen vernik. Toda verniki smo vsi. Zakaj drugoverce, ali pa brezbožnih ljudi v obče je pri nas zelo malo. Lahko rečemo, da je g. dr. Jeglič škof velikansko večine prebivalstva v svoji škofiji, ker smo skoro vsi rojeni pripadniki katoliške vere in cerkve, se kot takšni priznavamo v šoli, v uradih, pri vojaki, v življenju in pri smrti.

Svoj poziv »Vernikom!« je toraj ljubljanski škof naslovil tudi na nas, ki pa smo politično organizirani v »Zvezi slovenskega kmetkega ljudstva« in v »Slovenski delavski zvezi«. Pri zadnjih volitvah dne 8. svečana letos, smo v Sloveniji našli svojih članov nič manj kot 33.000. Ako bodo zopet volitve, vemo že danes, da bo naše število silno naraslo. V kulturnem oziru pravi naš strankin program sledeče: »Verstvo je temelj moralne kulture. Vsa javna veroizpovedanja naj bodo prosta in od države neodvisna. Pri izvajanju svojih obredov in dušnih potreb naj svobodno obhajajo s svojimi verskimi tovariši tudi izven državnih meja.«

Iz tega sledi, da mi nismo protiverzanska stranka, temveč politična in socialno-gospodarska stranka. Mi trdimo tudi, da vera ni zasebna stvar posameznikov kakor na priliko žepni robec, ampak, da je verstvo važen socialen faktor človeške družbe. Priznavamo se k veri in cerkvi, z vso odločnostjo odklanjamo samo domnevo, da bi kdaj mogli vstopiti v »Slovensko ljudsko stranko«. Ne zaradi verske, cerkve ali škofa, ampak zaradi političnih in socialnih zmot, ki jih ta politična stranka zastopa. »Slovenec« in »Domoljub« pa sta lista, ki sta vrhu vsega še na slabem glasu kar se resnice tiče, ki je vendarle hčerka božja.

Ljubljanski škof je bil kakor že večkrat tudi tokrat — prenagel. On je v tem primeru nastopil kot politični strankar, kot pristaš Koroščeve politične stranke. Ali je hotel s tem reči, da nas, ki smo politično in gospodarsko organizirani v »Zvezi slovenskega kmetkega ljudstva« in v »Slovenski delavski zvezi«, ne smatra več za vernike? Ponovno določno izjavljamo, da nečemo imeti s »Slovensko ljudsko stranko« ničesar skupnega, da obsojamo njeno politična glasila, to je zlasti »Slovenec«, »Domoljub«, »Našo Stržo« in »Slovenskega Gospodarc«, ker ti listi niso krščanski listi že zaradi svojega grdega pisanja, blatenja naše stranke in njenih pristašev ter poslancev ne. V političnem in socialno gospodarskem oziru smatramo »Slovensko ljudsko stranko« kot škodljiv politični organizem za vse naše kmetke in delavsko ljudstvo. To stranko smatramo za politično nesrečo našega naroda! Zato se hočemo proti tej stranki bojevati z »uma svitlim mečem« in z ljubeznijo, ne pa z lažmi, obrekovanjem, zlorabo verskih čustev, česar vsega se poslužuje »Slovenska ljudska stranka« proti nam, zlasti proti nam, ki smo v verstvenem oziru neoporečni in ki odklanjamo vsak kulturni boj kot škodljiv za naš revni in mali narod. Mi smatramo »Slovensko ljudsko stranko« za pokvarjeno, a »Slovenec«, »Domoljub« in druge liste te stranke kot politična glasila tiste gospode, ki za ljudstvo nima sra.

Na vseh eksponiranih mestih naše stranke stoji dobri in pošteni možje, ki so rojeni in se priznavajo h katoliški veri. Povedali smo že, da smo ljudje različni po lastnostih in temperamentu. Mi se kot politična stranka ne mešamo v zadeve vere in cerkve in prepustimo to poklicnim služabnikom božjim. Tudi ljubljanskega škofa priznavamo kot svojega cerkvenega poglavarja. Ne priznavamo pa ga za svojega političnega in gospodarskega vodnika. Pri tem trdimo, da smo v verskem pogledu mnogo bolj pošteni in verni kot »Slovenska ljudska stranka«, ki ima med svojimi 20 poslanci celo enega luterana, poslanca g. Šiftarja, ki kot takšen niti Matere božje ne priznava.

Globoko obžalujemo, da se je podal ljubljanski škof na sejmarska tla strankarskega političnega agitatorja, da v političnem pogledu še pogloblja nesporazumljenje med katoliki, med verniki! Zakaj tudi mi smo in hočemo biti verniki, dobri verniki, ki pa nečemo ničesar čuti in vedeti ne o Koroščevi stranki, ne o »Slovenec« in »Domoljub«. Ta poziv ljubljanskega škofa, da se verniki naroče le na »Slovenec« in na »Domoljub«, politična lista lažnive in ljudstvu škodljive Koroščeve stranke, smatramo s stališča vere in cerkve kot škodljiv. Zakaj tudi škof je služabnik celotne cerkve, ne pa ene same politične stranke.

Zato njegovo vmešavanje v naše politične in gospodarske zadeve odločno odklanjamo ne samo kot pristaši naše »Zveze slovenskega kmetkega ljudstva«, ampak tudi kot verniki in člani katoliške cerkve.

Naše politično glasilu je sedaj »Kmetijski list«, nanj se bomo naročili in ga razširjali zlasti tudi zato, da v njem moramo, čeprav komaj za silo, zavračati številne laži in neresnice »Slovenca« in »Domoljuba«, ki sta ponovno dokazala, da nista ne katoliška in celo krščanska ne.

Mi s svoje strani ne bomo ne vere in ne cerkve vlačili v vsakdanje politične in gospodarske borbe, dobro vedoč, da kdor dela to, je največji škodljivec obeh. Največji škodljivec naše ljudstva je pokvarjena gospoda. Z njo nimamo nobenih stikov in jih tudi imeti nečemo.

Gospoda ljubljanskega škofa pa prosimo za javno pojasnilo, ali nas, ki smo politično organizirani v »Zvezi slovenskega kmetkega ljudstva« smatra za vernike ali pa smo morda verniki druge vrste ali pa sploh ne. To želimo vedeti, ker hočemo ostati to, kar smo in kar smo v tem našem odgovoru tudi jasno in določno povedali.

Izvoz lesa, carine in esesariji.

»Slovenec« od torka, 24. novembra poroča iz Beograda med drugimi neslanostmi tudi tole: »Dr. Kulovec se je zavzemal za carine prost izvoz lesa. Pri čl. 24., ki govori o izvoznih carinah, je dr. Kulovec zahteval, da se ukinejo izvozne carine na les. Zahtevalo je utemeljeval s tem, da je v nekaterih krajih kmetickemu ljudstvu glavni vir dohodkov ali celo edini vir les. Če se ugovarja, da imamo pri nas lesno industrijo, žage in male žage in jih je treba ščititi, ta ugovor ne drži, ker bi žage z ukinitvijo carine ne bile pokopane. Les v neobdelanem stanju toliko podraži prevoz, da ni v nobenem sorazmerju s prevoznimi carinami. Zato so tuji prej postavili pri nas žage in les obdelali, da je bil s tem prevoz cenejši. To velja še prav posebno za žage. V najboljšem slučaju dobi trgovec na žagi iz lesa 62 odstotkov. Pri prevozu mu torej odpade 40—50%. Pri tem ima mnogo večji dobiček, kakor bi mu že preostal na carini. S tem pa tudi ne bo delovna prilika prav nič manjša (?). Če pa carine ostanejo, bo pa moral lastnik lesa toliko cenejše prodajati. — Poslanec Pucelj je bil protikulturni carine na les. Večina, je ukinitve odklonila.«

Ka sem privikrat v sekciji slišal g. Pušenjaka prihajati s to idejo, sem se močno začudil, toda potolažil s tem, da kot sin učitelja in uradnika po poklicu ne pozna vprašanja gozdov. Ko pa sem v plenumu čul g. Kulovec, katerega njegovi predstavlja za nekakšnega gospodarskega strokovnjaka, sem bil naravnost iznenaden. Predvsem konstatiram, da je tu go-

vora samo o okroglem lesu, da so pa vsi izdelki, kakor polizdelki, deske, trami in drugo od nekdanj carine prosti.

Krivicim in pogrešnim nazorom g. Kulovca sem se seveda najodločneje uprl v interesu naših domačih tesačev, žagarjev, lesnih trgovcev in ravno tako v interesu posestnikov gozdov ter g. Kulovca tudi jako uspešno podrl. Pri poslušanju njegovih razlogov v seji finančnega odbora sem imel vtis, da ni prej pomislil na stvar in da mu deloma dela jezik težkoče. Sedaj pa ko leži utemeljevanje tiskano pred menoj, mi je g. Kulovca nekoliko žal, ali ker je namenjeno široki slovenski javnosti, ki ni imela prilike čuti moja protizvajanja, moram odgovoriti tudi zoper v javnosti.

Zoper izvoz okroglega in surovega lesa brez carine mora biti Slovenija zlasti iz sledečih razlogov:

1. Ideal državnega gospodarstva je, da država izvažaj po možnosti vse predmete kolikor mogoče najpopolnejše dodelane. Kjer torej še nimamo finalne industrije, da prodajamo vsaj tričetrtinske in polufabrikate. Slovenija je v pogledu lesa došla na to stopinjo. Od tritisoč žag, ki jih imamo v celi državi, jih odpade na malo Slovenijo skoro 2000. Kapaciteta naših žag v Sloveniji daleč prekorači potrebo, ki jo povzroča vsakoletni prirast naših gozdov.
2. Slovenija kot pasivna zemlja v pogledu pridelovanja kruha ima veliko nadprodukcijo delovnih sil, ki jih mora zaposliti zlasti v svojih gozdi. Zato so Slovenci na glasu kot najboljši tesači »obodariji« in drugi

Tedenski koledar.

Dnevi:

- 6. december: nedelja: Miklavž.
- 7. december: ponedeljek: Ambrož.
- 8. december: torek: Marijino spoč.
- 9. december: sredo: Leodakija.
- 10. december: četrtek: Lov. M. B.
- 11. december: petek: Damaz.
- 12. december: sobota: Maksencij.

Sejmi:

- 6. december: Brezovica, Žužemberk, Borovnica, Trbovlje, Dobrna.
- 7. december: Litija, Sevnica na Savi, Boh. Bistrica.
- 9. december: Mokronog, Sv. Lovrenc v Prežinu, Buče, Dobova, Vranska gorica.
- 10. december: St. Jurij ob južni dol.

gozdni delavci kakor n. pr. za določno, železniške prage itd. Samo izvežbane delavce iz te stroke cenimo lahko v Sloveniji nad 30.000. Saj obdelajo ves les v Sloveniji, a zalagamo z njimi tudi bosanske, slavanske in celo zemunske šume. Vse te žagarje, tesače, obodarije in neštete druge gozdne delavce bo Kulovec predlog spravil ob kruh in z njimi vred tudi njihove družine. Lahko mirno trdim, da bi bilo v nesrečo pahnjenosti v Sloveniji najmanj 15% prebivalstva, če bi se ne bilo meni posrečilo pobiti zmotne nazore g. Kulovca. Slovenci bi stradali, Lahi pa bi uživali kruh, ki ga dajejo lepi in dobri slovenski gozdovi. Iz prvih dveh točk je razvidno, da nimamo potrebe poslati preko meje niti enega neobdelanega drevesa.

3. G. Kulovec se je skliceval na prevoz in prevoznico tarifo. Na to ugotavljam, da je carina v vseh državah in po vseh pojnih pravi regulator odnosov domačega gospodarstva do sosedov. Če bi se princip zaštite pogazil pri carini, ne bi ga bilo nikakor mogoče vzdržati pri prevoznici tarifi.
4. G. Kulovec je trdil, da so prej prihajali tuji in postavljali pri nas žage, da so prevozno zaslužili. Tudi sedaj ni nobenega zadržka v to smer z naše strani, ali hočemo, da jedo naš kruh naši ljudje. Ravno tako ni držal argument g. Kulovca, da bodo zato morali prodajati les cenejše, če se ne bo izvažal tudi v surovem, okroglem stanju. Poleg 2000 domačih žagarjev in brezštevilnih domačih lesnih trgovcev je še vedno dana možnost, da pridejo les kupovati tudi tuji državljani. Izvozna carina na okrogel les tega ne zabranjuje. Izvozna carina štiti le, da dajo taki tuji les obrezati od domačih delavcev in je zato to vprašanje za siromašno Slovenijo v prvi vrsti socialno vprašanje. Kako nespametno je bil torej predlog gosp. Kulovca, se da najbolje dokazati iz besed samega g. Kulovca, ki jih je govoril 24 ur kasneje na istem mestu v načelni debati pri dvanajstih in kjer je trdil, da v Sloveniji brezposelnost tako napreduje, da imamo 22 nad 30.000 brezposelnih delavcev. Kakšna je dorej logika esesarske politike s te strani?
5. Iz poročila bi hotelo zveneti, da sem se hotel potegniti najbolj za lesne trgovce. Rad priznam, da so baš za Slovenijo dobri lesni trgovci prava sreča in bodo zato ostali to vse do tedaj, dokler Bog Slovenije ne bo spreminil v Banat ali Srem. Zato le skrbimo brez strahu in strahu, da bomo Slovenci pravi dobri lesni trgovci, ne samo žagarji in tesači, in da bomo tedaj v stanu našo robo samoj postavljati na svetovni trg, a ne več biti samo mešetarji in hlapeci lakomnih sosedov. Če je poročilo špekuliralo v »Slovenec« malo na to demagogijo, potem jih zagotavljam, da je tudi tukaj spodrsnilo.
6. In ne najzadnji razlog z moje strani proti predlogu g. Kulovca je bil ta-le: Vzemimo možnost, da bi zaradi odprave izvozne carine na okrogel les ta res tako poskočil v ceni, kakor bi rad predložil to slovenski javnosti g. Kulovec. Ali ne preti potem na ubo-

Nobena ideja in nobena misel ni zmaga brez žrtv.

go Slovenijo še večja nesreča. Ali ne bi poskušali Italijani, da izpraznijo naše lepe slovenske gozdove v nekoliko letih, jih spremenijo v kameniti kras in nas tako oropajo v kratkem času obstanke na slovenski zemlji za večne čase? Ali ni g. Kulovec nič znanega o tem, da je racijonelna uporaba gozda le takrat, kadar izkoriščamo zreli prirastek, a nikdar gozd sam?

Iz vseh teh razlogov bo slovenska javnost, tudi esesarska — o tem sem prepričan — uvidela kako veliko uslugo sem storil č. l. Sloveniji, ko sem v finančnem odboru zrušil pr. d. loge SLS, to je gg. ulovca in Pušenjaka.

Beograd, 25. nov. 1925.

Ivan Pucelj.

„Slovenec“ laže naprej!

V našem listu bo treba odpreti posebno rubriko pod gornjim naslovom, vsaj za najdebelejše stvari, ki jih spušča v svet to pošteno glasilo. V poročilu iz Velike Loke od minulega tedna piše: »G. Pucelj se je pohvalil, da se prav dobro počuti v Radičevi torbi in napadal je poslanca SLS, da nič ne delajo in zato da tudi nič ne dosežejo. Pucelj sam da je v zvezi z Radičem že veliko dosegel, posebno pri carini. Izvoz kmetijskih proizvodov: žita, živine itd. bo popolnoma prost edino po zaslugi g. Puelja, sicer on in njegovi zavezniki radičevci ne bodo dali vladi dvanaestin. G. Pucelj je sploh vse uspehe pripisoval sebi, ni pa povedal zborovalcem, da se je on zelo nerodno udeleževal carinskih razprav, da je bil peto kolo v dotičnem odseku in da je raje agitiral po Sloveniji, kakor delal v Beogradu. Kar je bilo v carinski razpravi sploh mogoče doseči, so dosegli člani Jugoslov. kluba s pomočjo srbskih kmetijskih poslancev.« Kar smo podčrtali, je v »Slovenčevem« poročilu od konca do kraja zlagano in zlobno zavito! Posl. Pucelj je predlagal, da se pretrga razpravo o izvoznih carinah in da se pred dvanaestinami reši izvozne carine, ker je sedaj sezona zlasti za prešiče. Radičevci g. Mirko Neudorfer je dosegel, da je g. minister financ na to pristal in večina finančnega odbora, kjer je 13 radikalov in 6 radičevcev s posl. Puceljem, je predlog sprejela. V sekciji je sprejela vladna večina predlog posl. Puelja, da se izvozna carina ukine. Plenum finančnega odbora in g. finančni minister so sprejeli poročilo sekcije z malimi spremembami, opozicija s klerikalci vred pa se je odvojila. In kdaj se je Pucelj nerodno udeleževal carinskih

razprav? Ali takrat, kadar nakrtaci g. Pušenjaka? Laž je, da je raje agitiral po Sloveniji, nego je bil in se vedno na svojem mestu, peto kolo pa je g. Pušenjak prej, nego li kateri koli ostali član, kar mu bodo, če da na glasovanje, vsi radi pritrdili. In s katerimi »srbskimi kmetijskimi poslanci« so esesarski šekad kaj dosegli? To naj povedo, ker nam je znano samo to, da klerikalci s svojim vmešavanjem celo dobre stvari pokvarijo, ker so pač priljubljeni v Beogradu, kakor ščurek v juhi.

Ravno tako velika laž je »Slovenčev« poročilo v isti številki, kjer piše, da je rekel Radič v Ljubljani, da je »vera privatna stvar, kakor kak žepni robec«. G. Radič je rekel, da se čuje v Sloveniji vedno klic, da je vera v nevarnosti in potem je nadaljeval: »Jaz tega ne razumem. Kaj pa je vera? Vera je odnos človeka proti Bogu. Je torej duhovna ali duševna veza človeške duše z božjim bitjem. To duševno razmerje pa ni in ne more biti materialne prirode, da bi mogel kdo ukrasti ali izgubiti je. Ni robec, ki ga nosiš v žepu, ali denar, in zato tega ne moreš izgubiti niti ti more kdo ukrasti.« In iz te primere napravi »Slovenec« gorenjo laž. Ali je to v skladu z verskimi načeli? Ali sme tako poročati organ, ki se proglasi za edino versko glasilo ter odreka drugim pravico o veri in verskih stvareh iznašati katerekoli misli? Ali more na taki moralni višini stoječi list očitati komurkoli in kakršnoli napako?

Gospodje! Ako ste izgubili politični kompas, ako se je zlomila brv vaše politike, ako tavate v noči obupa, laž vas iz neugodne situacije gotovo ne reši!

Eleesarska in samostojno-demokratska demagogija.

Demagogija je zavestno varanje ljudstva. Demagog laže in potvarja resnico. Demagog prepoveduje ljudem, kar ni res, in obljublja ljudem česar ne more izpolniti. Demagog ljudstvu ne odpira oči in ga ne poučuje, ampak ljudstvo hujska in podžiga njegove strasti.

V demagogiji so naši liberalci in esesarski nedosežni mojstri. To so pokazali zlasti sedaj, ko niso več v vladi.

Najbolj so se vrgli na davke. Mi vsi vemo, da je Slovenija davčno preobremenjena. Resnica pa je, in vsak je to resnico spoznal na lastnem žepu, da preobremenitev Slovenije z davki ne datira od včeraj, ampak da jo prenašamo že cela leta. Tudi takrat smo trpeli pod previsokimi davki, ko sta bila na vladi dr. Zerjav in dr. Korošec. Toda takrat, ko sta imela ta dva gospoda vsaj politično moč v rokah, se nista zganila! Za Slovenijo ni napravili glede olajšanja davčnega bremena niti dr. Zerjav niti dr. Korošec nič! Vsaj naši žepi niso nikdar čutili nobene olajšave.

Z mirno vestjo pa lahko trdimo, da sta ta dva »politika« zagrešila še več! Onadva sta kriva, da je sploh do tako visoke davčne obremenitve Slovenije prišlo! Treba je brati le članke, ki jih je objavil inženir g. M. Šuklje v »Slovenec« in pa odgovore finančnega delegata dr. Šavnika v »Jutru«. Iz časopisnega boja med obema uvidi lahko vsak količjak razsoden človek,

kdo nam je prinesel tako lepe davčne darove, oziroma kdo jih ni preprečil takrat, ko je bil še čas!

Danes pa zahteva ta gospoda, naj Radič kar čez noč spremeni, kar so oni zagrešili v dolgih letih!

Zavožena državna uprava se ne da menjati skokoma in čez noč. Kakor zadolženega in zanemarjenega kmetičkega grunta ni mogoče v par mesecih spraviti v red, tako tudi zavožene državne uprave ni mogoče urediti v par mesecih. To gre toliko težje, če ravno tisti ljudje, ki najbolj vprijejo po reformah, delajo največje težave za vzpostavitev reda.

Če hočemo davke znižati, moramo znižati tudi stroške za državno upravo. Treba je n. pr. znižati število uradnikov, ki jih je v nekaterih oddelkih res mnogo preveč. A kdo najbolj vprije proti redukciji uradništva? Slovenski liberalci in esesarski! Tega pa ne pove nihče izmed njih, kako naj država preskrbljuje vedno višje število uradništva, stroške pa znižuje! Na eni strani zahtevati vse mogoče, na drugi pa stokati nad stroški — to je demagogija in to je grda stvar.

Tako se vprašanje davčne preobremenitve ne rešuje. Če je liberalcem in esesarjem kaj ležeče na resnem delu, naj demagogijo opuste in naj delajo pošteno. Delo pa zahteva mnogo truda, tega se pa oboji boje, ker so bolj vajeni živeti od političnih laži in od demagogije, kakor od resnega dela.

Kulturnobojni strahovi.

»In če se tu in tam prikaže kaka iskra razdora, ki nosi s seboj smrad sovraštva, ne prihaja to iz naroda, temveč od gotovih lažiprijateljev naroda, lažipolitikov.« (Pred. g. J. Barle, mestni župnik v Ljubljani, v zgodovinskem pismu na kongres kmetičke mladine na Bledu.)

S toplimi čustvi iskrenega veselja je vsa poštena slovenska javnost pozdravila dejstvo, da se je našel ugledni in spoštovani dušni pastir, se otrese predodgov ter se »držni« pozdraviti »kulturnobojno« kmetičko mladino. — Kdorkoli pozna SLS do poslednjega živca, ve dobro, da SLS vselej, kdorkoli ji teče voda v grlo, privleče iz svoje kolibe tisočkrat premlateno ščene, nazvano »kulturni boj,

šuntajoč ubogo paro s hripavimi šlagerji: »vera je v nevarnosti«, »križ nam bodo vzeli«, »glejte brezverce« itd., itd. — Kdorkoli si predrzne proti edinozveličavni SLS spregovoriti objektivno sodbo — tudi v SLS sami — je takoj zaznamovan za krivoverca in brezverca, četudi je v bistvu vernejši, kakor razni preklinjevalci, ki nad vsakim, ki brezpogojno ne trobi v njihov zarjavljivi rog, izrekajo svoj »Anathema sitti« Četudi so se te fraze prežvele in prosvitljili narod ne da več zanje niti počenega groša, vendar je še pod solnce božjim dovolj ljudi, ki smatrajo za suho zlato vsako besedo, ki pride iz ust »gospoda«. Dobro in lepo je, da narod duhovščino spo-

štuje in ceni, naravnost absurdno pa je, da del duhovščine (hvalabogu ne vsa!) to spoštovanje izrablja ter svoj vzvišeni poklic stavlja v službo političnega strankarstva!

Bolj kot kdaj imajo gospoda v SLS prav, ko trdijo, da je vera v nevarnosti! I es je v nevarnosti in sicer veliko vsled SLS, ki podreja vero, to sveto dedščino naših očetov, politiki. Drzno trdim, da je SLS v svojem srastnem sovraštvu zrahlijala tudi temelje krščanstva!

Deset božjih zapovedi vsebuje etični temelj krščanskega življenja in na njih so zgrajeni državni zakoniki.

Ker je deset božjih zapovedi v ozkem skladu s človeško vestjo, zato je povsem pravilna trditev, da SLS, čije delovanje je v ostrem nasprotstvu z verskimi načeli, ubija človeku vest ter tako vzgaja namesto značajev — brezvestne špekulante. Poglejmo si to trditev od blizu!

1. Naš genijalni voditelj Stjepan Radič je rekel na Krškem polju: »Bog je Bog, duhovnik je duhovnik. Boga spoštujem in molim, duhovnika presojam.« Kako je završalo v Izraelu! Preplašene gosi na kapitolu niso bolj kričale. In kaj je napravila SLS? Cerkev, sveti kraj pogovarjanja z Bogom, je postala politična menjalnica, hram Ljubezni se je pretvoril v torišče mržnje in sovraštva. Nedavno mi je starejši duhovni gospod resignirano dejal: »Se enkrat bi moral priti Mesija z bičem in očistiti Hišo Svojege Očeta...« Sodba duhovnika pada v čas SLS gaganja o kulturnem boju, ki ga ni, o kulturnobojnih strahovih, ki jih vidi ekstremni dr. Kulovec, katerega ne gre v glavo, da je mogoče izven SLS še kak kristjan. Odločno odklanjamo očitke — da ne rečem — laž! — da smo mi kulturni bojovníki. Bojovníki smo, a taki, ki smo našli ranljivo mesto SLS, katera s hripavim grlom grmi venomer o veri in krščanstvu, navaja pa narod v — poganstvo.

2. Druga božja zapoved prepoveduje preklinjanje. Ostudno je in grdo. Sosed proklinja sosed, ne morda za voljo tega, ker sta oba obsojena, da v potu svojega obraza služita svoj kruh — ampak samo zato, ker sosed čita »Kmetički list«, četudi on na čelu družine opravlja vestno vse po veri predpisane molitve. — Neprijetno me je dirnil sledeči razgovor: Pristaš SLS: »Mislim, da v peklu ni nobenega hudiča več, vsi so — v Mariboru.« — Mož: »To so vendar ljudje, ne hudiči. Ljudje po božji podobi.« — Pristaš SLS: »Samostojneži in republikanci so največji hudiči... — na obrazu se jim bere.« — Mož: »Potemtakem pomeni SLS — sami hudiči skupaj.« Pristaš SLS: »Seveda. Čitajte »Slovenec«, »Gospodarja«, »Straž«... — Mož je krščanski družinski oče, ki pa je obrnil svoj hrbet od SLS s sledečo motivacijo: Kristjane sovraži! Če pa človek obrne njih lastno sulico tako, da odleti nazaj, tedaj je brezverec! — Nosilec takih naukov so kulturnobojniki, četudi čivkajo o duševnem preporodu. Spominjam se mladega dijaka, ki je enkrat na shodu za »moralni prerod« naroda v »Unionu« govoril, da je treba začeti prerod najprej pri sebi... Bojda se je strašno zameril — ta »brezverec«!

3. Tretja božja zapoved je tudi v ostrem nasprotstvu z SLS. — Prej včasih (v boljših časih!) je SLS pustila vsaj cerkvene praznike pri miru, sedaj pa izrablja — v obupu — romarske praznike, da ujame na svoje politične limanice še kakega zaostalega kalina. Vendar je narodna zavest že toliko razsvetljena, da ne pusti skruniti teh krajev z malovredno politično kramo. In politična agitacija po cerkvah?! Kdo bi vse to ponavljal?! Ali ni vse to bogokletna skrunitev Bogu posvečenih krajev? O pramariji, ali veste kje je zapisano: »Strašno so skrunili Moje sobote, zato sem sklenil obrniti Svoj obraz od njih in spustiti Svoj srd nanje!«

4. Roka se mi trese, ko moram pisati o četrti božji zapovedi. SLS je napravila razdor v družinah, napravila ženo za špijona moža... Sin, ki čita »Domoljuba« in »Gospodarja«, sovraži očeta, ki čita »Kmetički list« in narobe. V mnogih krajih so ženske ozmerjale zakonske može, češ, da so rekli gospod, da vsak, kdor ne voli SLS, pride v peklo... Žalostno je sicer, da se najdejo med nami tako nesramni politični verižniki, ki špekulirajo na versko razpoloženje ženstva in radi politike napravljajo razdor in sovraštvo v družini, ki naj bi bila enotnost — kakor skrivnost Sve-te Trojice! Kako drugače zveni beseda priljubljenega dušnega pastirja, ki se je ob času volitev javno izjavil pred srenjo svojih ovčic: »Bogu bom dajal račun, kako sem vršil svoj vzvišeni poklic in težko nalogo dušnega pastirja, nikdar pa o tem, ali sem volil Koroš-

ca, Radića ali Puelja...« To je duhovnik na svojem mestu, zato je spoštovan in obče priljubljen. Hvala Bogu, niso danes več redki duhovniki, ki tako mislijo in delajo. Težak je greh, ki ste ga storili s tem, da ste s svojo pogansko mržnjo razdvajali mir in slogo naših družin!

5. Kaj je umor, ki ga prepoveduje peta božja zapoved? Lepo piše sv. Frančišek Saleški o obrekovanju, upravičeno trdeč, da je obrekovanje trojni umor... »Z enim mahom svojega jezika (tudi s peresom! Op. pisca.) izvrši tri umore. On usmrti svojo lastno dušo in dušo tistega, ki ga posluša, z duševnim ubojstvom in jemlje obrekovanemu meščansko življenje.« Grobovi tulijo... Oni, ki so postavljali učiti: Ne ubijaj, ubijajo... Pre-rani grob velikega dr. Kreka, genijalnega dr. Lampeta, duhovitega urednika Štefeta — poleg njih cela vrsta političnih mrličev... Ubili so tudi dr. Sušteršiča, ki je svoj čas tvoril zdravo jedro stranke. Ker je bil prepošten, predosleden, so ga — ubili v pravem smislu besede. Seveda SLS generali imenujejo vse žrtve svojih političnih umorov po svoji bogati terminologiji »suhe veje«, »pokvarjene klobase«, »politično impotentne« itd., itd. Kdorkoli si je predrznil v taboru SLS povedati resnico, je bil od glavarjev kratkoma proglazen za »brezverca«, katera titlatura je zadela vsakega, ki si je kdaj »drznil« misliti z lastno glavo. Vsak, ki se je kdaj v SLS razgibal nad povprečno agilnost, je postal — »brezverec« — seveda dosledno potem, ko je svojo vlogo odigral. Farizejska politika sedanje SLS ima na vesti dolgo vrsto političnih umorov in izgubljenih življenj. In ako pogledamo v politično areno SLS, se moramo prijeti za glavo, ker vidimo, da se farizejstvo ni zadovoljilo samo s tem, da je oskrnilo verske dogme, ampak je seglo dalje: SLS tisk je vtisnil v čelo Slovencev Kajnovo znamenje — znamenje bratomorstva. Sin Božji pa je govoril Svojim učencem: Ljubite se med seboj, kakor Vas ljubi moj Oče, ki je v nebesih...!

6. O šesti in deveti božji zapovedi ne bom govoril (pa ne radi tiskovnega zakona!), ker so v narodu številni dokazi dvojne morale: »Kar je dovoljeno meni, ni dovoljeno tebi...« Bojim se tudi, da bi dal pohujšanje, ki sicer mora priti, pa »gorje onemu, po katerem pride...« To je žalostno poglavje samo za seboj!

7. Gospodarska politika SLS ima za se žalostno poglavje. Iz preteklosti ga je osvetlil dr. Sušteršič, kako pa izgleda ta gospodarska politika v preteklosti, bodo povedali ljudje na inicijativno teh izvajanj. Še pavovo

perje je SLS ukradla, da se z njim diči!

8. »Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega«, je zagrmel Jehova Mojzesu ob gori Sinajski. In kaj delajo nosilci te božje besede? Koliko natočevanj, krivega pričevanja po SLS časopisju! Hvala Bogu in tiskovnemu zakonu, da je v tem oziru sedaj malo boljše. Dušni pastir, ki je izrekel besede, katere sem navedel v uvodu tega članka, je iz izkušnje dolgih let povedal, da smrad sovraštva ne prihaja iz naroda, temveč od gotovih lažiprijateljev naroda, lažipolitikov. O tem bi se dala pisati debela knjiga. Kristus je dejal: »Ljubite se med seboj« in zopet »ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe« ter postavil ta nauk kot temelj svoje vere. Farizeji pa vlivajo strup v dušo naroda ter so, sicer prikriti, dosegli, da velja načelo: Ubij svojega bližnjega!

Tako sem v bežnih potezih povedal, da oni, ki so postavljeni, da v javnem in zasebnem življenju uveljavijo takozvano praktično krščanstvo, pod firmo SLS, rušijo temelje vere in morale! Danes zamenjuje javnost klerikalizem s katoličanstvom. Kdo je to dosegel? Brezvestni špekulanti na neumnost in politični verižniki z verskimi načeli. SLS se razlikuje od katoličanstva tako, kot luč od teme, laž od resnice, sovraštvo od ljubezni itd. Zato velja danes bolj kot kdaj prej: Stran od SLS, da se vsaj od daleč približamo — pravemu krščanstvu. Visoko zvanje Cerkve Kristusove je SLS profanirala! In to ni kulturni boj? Kdo je torej sovražnik Cerkve? Zavrtni sovražnik, ki sem ga pravkar osvetlil — SLS! Ona je največje zlo v našem narodu, kostna in možganska tuberkuloza naroda!

Ob koncu še to: Odločno se zavarujem proti očitku, da pavšalno napadam vso duhovščino in cerkev! Jasno sem povedal, kje je zlo in sicer največje zlo. Zato je vse kričanje o kulturnem boju tisočkrat prežvečena fraza, ki več ne drži. Največji in najnevarnejši rušilec vere (etike in morale) je brezdomno SLS, ker ruši krščansko vero v njenih temeljih. Terenzianus Maurus piše nekje »Veritas odium parit«. Resnica rodi sovraštvo! Ali resnica mora na dan, krinke morajo pasti. Mi ne sovražimo nikogar, ker smo kristjani po duhu in resnici, vendar moramo povedati resnico, da se izve! To pa, kar sem napisal, je napisano z dobro vero, da koristi naši skupni stvari. Vzburditelje bodo te vrstice mnogokje slabo kri in kopa očitkov bo iz SLS-tabora padla na nas. Ali vsi ti očitki ne ovirajo dejstev, ki sem jih v zelo omiljenih obliki sporočil javnosti.

Roman Bendé.

Slovenskemu učiteljstvu.

V zadnjem času se mnogokrat čujejo glasovi o depolitizaciji šole oziroma učiteljstva in tudi iz vrst učiteljstva samega so že prodrl ti glasovi, zato naj tudi jaz kot kmet s težko žuljavo roko podam tukaj svoje mnenje glede šole, kakor tudi učiteljstva. Nikdar ne smemo podcenjevati učiteljskega stanu; učiteljski stan je bil važen nekdanj in dandanes bo tudi v bodoče in lahko rečem, da so to tisti ljudje, katerim zaupamo najdražje zaklade tega sveta, zaupamo jim svojo nado, svoj ponos, svoje veselje, svojo bodočnost, kri svoje krvi, to so naši otroci. Zato pa, ker jim vse to zaupamo, moramo vedeti, komu zaupamo. Dandanes moremo samo to konstatirati, da je velik del učiteljstva na tistem potu, kateremu kmetško ljudstvo ne more zaupati svojih otrok.

Ker smo takorekoč v kmetški državi, bi človek mislil, da se mora mladina vzgajati v kmetškem duhu, toda danes je učiteljstvo popolnoma na drugem potu. Danes služi pri nas v Sloveniji učiteljstvo skoro izključno samo dvema strankama, en del klerikalni stranki in drugi del demokratski to je Zerjavovi in vsaka teh strank izkorišča učiteljstvo za sebe in ždi se, da je demokratska pridobila več za seboj, da je upravičeno javno mnenje, da kar so kaplani za Koroščevo stranko, to so učitelji za demokratsko. Razume se, da tako postopanje učiteljstva silno škoduje na ugledu učiteljstva samemu in popolnoma naravno je, da se je pojavila med vrstami učiteljstva želja, naj se šola depolitizira. Kajti vsaka teh dveh strank je tako nesramno postopala z učiteljstvom nasprotne si stranke, da mora biti sram kulturnega človeka. To pa je vzbudilo med učiteljstvom strah in zmedo, kajti dostikrat ni vedel posameznik, kateri stranki naj se priključi, da si ohrani svojo eksistenco. To pa je rodilo breznačajnost in sebičnost.

Razume se, da pri tem trpi posebno

kmetško ljudstvo, katero vidi, da se mu je učiteljstvo tako zelo odtujilo. To silno boli kmetško ljudstvo, kajti ljudstvo želi, naj bi učiteljstvo služilo tudi njemu, iz katerega je izšlo in katero ga tudi plačuje. Kaj pa kmetško ljudstvo zahteva od Vas? Prav nič nemogočega! Ono ne zahteva od Vas, da mu vzgajate gibčnih orlov ali sokolov ali finih sokolice in orlice, nikakor ne. Mi vemo, da niti orli niti sokoli ne bodo rešili kmetškega ljudstva.

Mi ne zahtevamo nič drugega, kakor da nam naše otroke vzgajate v kmetškem duhu. Jaz mislim, da me lahko razumete, pa vendar naj podam nekatere smernice. Otrokom naj se v šoli vedno povdarja, kako silno važen je kmetški stan za državo in sploh za celo človeštvo, kajti on je tisti, ki pridobiva hrano za celo človeštvo neposredno iz matere zemlje, on je tisti iz katerega so izšli vsi drugi stanov in katere še vedno in vedno obnavlja s svojo krvjo, kajti prvi človek, ki se je pojavil na tej zemlji, je bil kmet in zadnji, ki bo zapustil to solzno dolino, bo brezdomno tudi kmet. Kmet je tisti, iz katerega izhaja vse, on vsvarja vse dobrine tega sveta, on je tisti, iz katerega izhaja zdravje, sreča in zadovoljnost. Zato Vas pozivljem, gg. učitelji, ne samo po deželi, ampak tudi po mestih, vzgajajte mladino v tem smislu!

Kajti danes imamo žalostno izkušnjo in dokaze, kako pogrešna in ne-kmetška šola je bila v preteklosti. Tukaj nam nudi žalostno sliko slovenske inteligence. Čeravno je izšel velik del inteligence iz kmetškega doma, se vidi kako majhno je število tistih, ki so ostali zvesti kmetški misli in ki so se pridružili naši kmetški stranki. Vsi drugi so se izgubili že v šoli, ki je bila vse prej kot v kmetškem duhu. Samo včasih pa se še spomnijo ti izgubljeni sinovi, da so sinovi kmetških mater; to ob volitvah, takrat, ko iščejo krogičje za svo-

je skrinjce. Takrat se trkajo na prsa: eh poglejte, saj sem jaz tudi kmetke matere sin, zato mi posebno lahko zaupate! Ali ko pa minejo volitve in prestejejo kmetke kroglice, potem nočejo biti več to, kot so prej trdili in če bo ravno tako naneslo, bo tak človek desetkrat en dan zatajil svojega kmetkega očeta. Ja, taka je naša inteligenca, katero je pokvarila šola. Pa poglejmo nekoliko po uradih, ako jo primaha kak človeče v fraku koliko

je poklonov in kako mu stiskajo roke, kako drugače pa je, ako pride en kmetič in uljudno pozdravi. Niti ne odzdravijo mu dostikrat, potem pa čakaj po eno uro, dve in včasih še delj za tisto, kar bi lahko opravil v petih minutah. In potem s kakšno nejevoljo ga odpravijo! Torej to je naša inteligenca! Kdo jo je naredil tako? Sola, kdo pa drugi!

Tomaž Križnar,
kmet izpod Sv. Jošta na Gorenjskem.

Več pazljivosti pri občinskih volitvah.

Občinske volitve so večje važnosti, kakor si to ta ali oni predstavljajo. Zed od nekdanje je naš kmetko-delavski narod posvecal občini vso svojo brigo ter se trudil izbirati svoje najboljšje ljudi v občinska zastopstva. V starih, recimo »dobrih« časih se ni gledalo toliko na politično pripadnost in to iz enostavnega razloga, ker političnih organizacij v današnjem smislu in obliki ni bilo. Kaj jasno nam govori zgodovina — (žalostne stvari so popisane), da je nekdanji poleg visoke gospode imela voliti le pesnica svobodnih (prav: samostojnih) kmetov in še ti so bili po svoji gospodarski moči razdeljeni v razrede. Takrat so v občinah odločevali vlastelini ter njih uradništvo, skratka osebe, ki so bile od gospode gospodarsko odvisne. Toda preko kitajskega zidu hlapčevskih nazorov, ki so se našemu narodu tekotem sto in stoletno odvisnosti vsesali v kri in meso, je prišla — stanovska zavest. Kmet in delavec sta se organizirala, to je združevala v političnih zvezah. Prva je bila socialistična organizacija (socialna demokracija), ki je tudi v naših zemljah poglajala svoje korenine. Brez ozira na dejstvo, da je danes socialna demokracija radi različnih vzrokov, o katerih tu ne kaže razpravljati, propadla, drži trditve, da so se pod vplivom proletarskega gibanja začeli organizirati tudi kmetje. Organizacija jim je vtila zavest, da niso le hranilci družin, ampak hranilci in čuvarki občine, okraja, pokrajine — države!

Nemški življ je pri nas pred obratom imel ne le zaščito vladajočih, ampak velike predprave. Kar ni premogla naduta germanska nasilnost, je storila visokomemška politika, ki je s prošulo »Südmärk« in »Schulvereinom« ustvarila takozvano nemškutarijo, ki je rodila odpadnike in renegate. Le-ti so se organizirali v navideznih slovenskih političnih organizacijah ter dobili pomoč v čisto slovenskih občinskih zastopih. Peščica zavodnih in naprednih Slovencev je živela v vednem strahu ter se zadovoljevala z »obsojanjem razmer« pri — zaprtih vratih. Posegel je v politično življenje tudi protinaroden klerikalizem, ki pa ni ustvaril one fronte, katere bi bila potrebna za nasok naših občin. SLS je zagrešila težko zločin: V kritičnem času je razdvojila narodne vrste, svoje pristaše pa vzgojila v tipični mlačnosti. In naše občine so bile kmalu omamljene s političnim strupom esesarske gospode. Razvoj časa in pojav velikih dogodkov, ki so pretresali malodane slehni koteček zemeljske krogle, pa je prisilil tudi vsemogočnee esesarske do likvidacije. Kmetu in delavcu so se odprle oči. Vzбудila se mu je zavest, da je tudi človek s pravicami in dolžnostmi, ne pa slep izpolnjevalec svojevoljnih muh gospode. Danes je ta zavest toliko dozorela, da sma-

trata kmet in delavec, ki se potita za svojo družino in z njo za občino, okraj in državo, občino kot neko rodno skuto zadrugo po načelih pravega človečanstva. Ker sta le ta dva stanova temelj in stieper cele države, zato sta se začela intenzivno zanimati za oblast v občinah.

Rezultati zadnjih občinskih volitev v nekaterih krajih Slovenije in bratske Hrvatske so doslej jasen dokument za trditve, da je v našem kmetu in delavcu oživel občutek za skupne interese. Ta zavest se pojavlja v političnih občinah, zadrugah itd. Poedinec je prešibek, v organizaciji pa je močan in vpliven. Nas kmet in delavec vidita ravno v Zvezi slovenskega kmetkega ljudstva svoj tabor. Povsod vstajajo krajevne organizacije, kaj vesel pojav po prestanih mukah preteklosti. Vsaka občina mora imeti svojo organizacijo ZSKL, ki bo v občini, tem malem kraljestvu, znala sebe uveljaviti ter odločevala v šolskih, gospodarskih, socialnih in drugih vprašanjih, ki se bodo reševala v duhu onega programa, katerega oznanja ZSKL. Nasi protiniki — prvenstveno SLS in JDS — ter njih prirastki se bodo poskrili ali pa spokorili. Na pohodu smo! Naše solnce je že vzšlo. Treba bo razgnati še par oblakov.

Naše dobro slovensko ljudstvo, čigar jedro sta kmet in delavec, je vedno visoko cenilo občino, njene pravice, njeno avtonomijo (samoupravo), njen vpliv na življenje vasi, trga in mesta. — Občinske kakor vse druge volitve so plebiscit (izraz ljudske volje); zato se spričo velikega razmaha našega gibanja nikakor ne čudimo strahu, ki pretresa mozeg in kosti esesarij, ter poleg laždemokratskega frakarstva največji rak-rani Slovenije. Raka pa je treba korenito izžgati, drugače ni upanja na ozdravljenje!

V mestnem zastopu mariborskem je ZSKL dobila prvega predstavnika v osebi tov. dr. raningerja. Poleg odličnega zastopnika naše Zveze bi lahko sedelo še par članov, da ni politika prošlosti podlegla pogubnim in navnim predsodkom poedincev, ki ne morejo razumeti, da morata imeti kmet in delavec tudi v mestnem občinskem zastopu besedo! — »Selo je spasil svet« je nedavno zapisal naš Stjepan Radić. Pristavljam le še, da celo hrani mesto, ki ni upravičeno narekovati cen pridelkom kmeta in delavca. Kmetu in delavcu je družinski dom palača, četudi je beden. Ako s svojo družino s trdom obdeluje zemljo, da meščan in on glada ne pogineta, ima prirodno (naravno) pravico, da se uveljavi tudi v mestu.

Naj te vrste ne ostanejo brez učinka, ampak naj nam bodo bodrilo za bodočnost za pravilno presojanje gospodarstva v naših vaseh, trgih in mestih!

Franjo Švikič.

calo nad 50 njihovih kandidatov svoje kandidature s pripombo, da so spoznali g. Praška! Pri volitvah pa je ta nova stranka popolnoma propadla, ker ni mogla na noben način dobiti niti količnika. Je to nov in jasen dokaz, da nepoštenost in izdajstvo ne moreta in tudi ne smeta uspevati. Je pa obnem dobra šola za vse one, ki skušajo s svojim javnim delovanjem koristiti v prvi vrsti le sebi in jim pri tem ni svet niti program niti poštenje. In takih tudi pri nas Slovenceh ne manjka.

Zmago je odločila zavest češkega poljedelca, da je zmaga kmetke stranke zmaga kmetkega dela, ki vse ljudstvo preživlja in zato tudi z vso pravico zahteva, da se ga temu primerno uvaža. Samo politična moč in sila kmetke stranke more zagotoviti poljedelcu priznanje njegovega dela in ravnopravnost z ostalimi vrstami naroda.

Največjo zaslugo pri zmagi kmetke stranke pa ima njena organizirana mladina. Ona je bila tista, ki je budila pri kmetu stanovsko zavest, ona je tista sila, ki dviga kmetki narod iz suženjstva nevednosti in mrtvila k zavestnemu življenju. Organizirana kmetka mladina je bila vedno odločna in navdušena boriteljica za zmago kmetkega pokreta. S podrobnim delom skozi leta in leta je izobraževala in probujala sebe in svoj narod, v volilnem boju pa je dala vse

svoje mlade sile in junaško navdušenje v službo kmetke misli. Ni se strasila nobenega truda, stala je vedno v prvih vrstah volilne fronte, tu na straži kmetkih postojank, tam na shodu v najhujšem ognju, ko so se zaganjali nasprotniki, da zasledijo prsto ljudstvo. Brez oddiha se je borila kmetka mladina, da dvigne zeleni prapor nad vse ostale v državi, da zmagoosno zaplapol nad češkoslovaškim podeželjem. Mirno lahko trdimo, da je zmaga v teh volitvah ravno mladina, kajti brez nje prav gotovo ne bi bilo zmage. — Tudi iz tega se lahko učimo, da je organizacija kmetke mladine najvažnejši sestavni del našega kmetkega pokreta. Če bo močna mladinska organizacija, bodo močne tudi vse ostale gospodarske in politične organizacije, močni bodo predvsem kadri naših kulturnih, gospodarskih in političnih delavcev in s tem podana garancija, da zmaga tudi pri nas kmetka stranka, ki bo uvedla v politiko kmetko demokracijo in z njo zagotovila vsakomur, ki pošteno dela, tudi pošteno življenje.

Bratski stranki k zmagi čestitamo, ker se zavedamo, da pomeni njena zmaga zopet korak naprej ne samo češkoslovaškega, temveč vsega slovenskega kmetkega pokreta. Zelim samo, da bi mogli i mi v kratkem slediti njenemu zgledu. A to je odvisno od nas samih!

jo. Ministrski svet je priznal omenjene preobremenitve ter naročil finančnemu ministru, da se ne sme noben davek zvišati. Minister je nadalje zagotovil, da se bo poskušalo že pri teh dvanajstih danih do Slovenije kakšno olajšavo (ki se je tudi dosegla, op. ur.) če ne pa v aprilskih dvanajstih prihodnjega leta. »To se bere precej drugače kakor ono.« »Jutro! Sicer pa če »temperamentni« gospod Frelih nima boljšega posla kakor da hodi stokat v »Jutro« nad Radićem, naj ga v bodoče pusti v miru in naj ne hodi k njemu, pa bosta zadovoljna on in minister Radić. Radiću okoli »Jutra« in okoli Radića ne bo šlo! Ali — ali! Sploh svetujemo g. Frelihu, da on v bodoče opusti vsake intervencije pri naši stranki, kajti celo Radiću je bilo neopravičen napadov preveč.

Dostojni in nedostojni ljudje. V nedeljo dne 22. novembra t. l. je prišlo k ministru Radiću tudi več učiteljev, ki jih je prejšnja vlada preganjala, in so prosili, da se jim storjena krivica popravi. Baš takrat, ko so gospodje (mimogrede rečeno, vsega spostovanja vredni ljudje) čakali na sprejem, so okoli hiše, kjer je stanoval minister Radić, politični somišljeniki prosilcev prirejali proti ministru Radiću jako nedostojne demonstracije. Ker pa g. Radić ni samo minister, ampak tudi dostojen človek, se za demonstracije ni zmenil, ampak je takoj po svojem povratku v Beograd eno izmed storjenih krivic takoj popravil in postavil preganjanega predsednika esesarske »Slovenske zveze« gospoda Struklja takoj na prejšnje mesto. Sedaj pa si mislimo, da bi prišli naši ljudje k esesarjem prositi pomoči v trenutku, ko bi naši ljudje okoli Koroščevega stanovanja demonstrirali! Tudi če bi stali naši prosilci s krvavi mi glavami pred dr. Korošcem, ne verjamemo, da bi se jih usmili!

U ministru Stjepanu Radiću so nekateri naši ljudje po deželi še jako malo poučeni, zlasti oni, ki se dandanes verjamejo na to, kar pišejo »Jutro«, »Slov. Narod«, »Domovina« in razni esesarski listi s »Slovenecem« in »Domoljubom« na čelu. Če bi bilo le ena desetinka tega res, kar ti listi pišejo o Radiću, bi moral biti Radić največji analfabet na svetu. V resnici pa je Stjepan Radić visoko izobražen človek, ki je študiral pravo na češkem vseučilišču v Pragi, bil več let eden najboljših učencev znamenitega takratnega vseučiliškega profesorja in današnjega predsednika češke republike Masaryka, s katerim sta še dandanes prijatelja, pozneje pa je z odličnim uspehom dovršil visoko šolo za politične znanosti v Parizu, kjer so bili njegovi tovariši najodličnejši današnji francoski politiki (n. pr. bivši francoski ministrski predsednik Herriot in drugi). Sicer pa pove v Radiću in njegovih političnih govorih piše vse svetovno časopisje, o naših Zerjavih in Korošcih pa nihče niti ne cmrkne.

Kje pa so bili gospodje prej? Samostojni demokrati in esesarski so začeli po celi deželi silno agitacijo proti davčni preobremenitvi Slovenije. Stvarno imajo prav, ker je Slovenija res preobremenjena. Toda vprašamo: Ali plačuje Slovenija previsoke davke šele zadnjih šest mesecev? Ali jih ne plačuje že leta in leta? Kje pa je bil dr. Zerjav takrat, ko je sedel on in njegova stranka čela leta v vladi? Kje pa je bil dr. Korošec takrat, ko je sedel on s svojimi tovariši v vladi? Ali takrat ni bilo časa, da bi se bili gospodje zgani, ko so imeli vso moč v rokah?

Pucelj ni nič dosegel! Tako odmeva dan na dan iz esesarskega in liberalnega časopisja. Dosegel pa je posl. Pucelj prost izvoz živine — to ni nič! Če bodo kmetje v doglednem času dobili za svojo žival nekaj primernejše cene kakor danes — to ni nič! Če bodo plačevali ljubljanski nišni posestniki skoro 40 odstotkov manj hišnonajemninskega davka kakor doslej — to tudi ni nič, kajti takrat, ko sta ministrovala dr. Zerjav in dr. Korošec, je dobil vsak hišni posestnik po eno zlato uro na teden. Da se je izpremenila prosvetna uprava v Sloveniji, kar je nedavno »Slovenec« razglašal še za najvažnejšo zadevo — to tudi ni nič. Vse skupaj ni nič. In če bi dosegel posl. Pucelj za vsakega Slovenca še 1000 dinarjev na dan državne podpore, to tudi ne bo nič, ker jih bodo zahtevali esesarski gotovo pet. In tako dalje. In časopisje, ki pita ljudi s takim poukom, priporoča ljubljanski škof!

Dopis iz ljubljane. Okolič na naslov esesarskega »Slovenec« je v karikaturi smešil g. Radića in njegove slovenske sodelavce. Razun tega je esesarija hujskala ljubljansko fakinažo proti g. Radiću. Vse to naj bi si dobro zapomnil novi prosvetni šef tov. dr. Lončar, a istotako g. prosvetni minister

Razne politične vesti.

Izjava. V št. 40. našega lista od 9. septembra t. l. sem podpisani Joško Blaž v članku »V svrhu pojasnila« trdil, da je takratna deželna vlada dala streljati na delavce na Zaloški cesti. Vsled tožbe takratnega predsednika deželne vlade g. dr. Brejca izjavljam, da je ta trditev neosnovana in da takratni deželni vladi glede na znane dogodke na Zaloški cesti ne moremo nobene nekorektnosti očitati. Joško Blaž. Uredništvo.

Esesarija propada. To se je najlepše videlo o priliki Radićevih shodov v Ljubljani in Veliki Loki. Dokazano je, da je esesarsko vodstvo samo klicalo svoje ljudi naj nastopijo proti Radiću, toda niti najmanjšega uspeha ni moglo doseči. V Veliki Loki se je celo zgodilo, da so prisotni orli navdušeno ploskali Radiću! Nobenega vpliva nima več esesarija pri ljudeh in to jo strašno jezi. Zato laže po svojih časopisih o Radiću, Pucelju in sploh o nas, da se kar kadi. Toda laž ima kratke noge. Esesarskim listom radi njihove lažnjivosti noben pameten človek nič več ne verjame.

Naši nasprotniki so radi uspelega nastopa g. St. Radića v Ljubljani in v Veliki Loki v največji zadregi. Ljudje so se doslej odvrčali od Radića radi tega, ker so esesarski in demokratski listi stalno pripovedovali o »zmešanem« in »demagoškem« Radiću. Sedaj pa ga je čulo na tisoče Slovencev in vsi so ugotovili, da je g. Radić moč izrednih duševnih sposobnosti, izvrsten govornik in velik politik. Z dosedanjimi lažmi posebno esesarija proti Radiću ne bo oprala ničesar več in to jo strašno boli. »Slovenec« in »Domoljub«, kakor tudi mariborske esesarske trobente jasno dokazujejo vso esesarsko jezo radi škripecev, v katere je esesarijo spravil g. Radić.

Vsemogočni esesariji in samostojni demokracije. Če bi človek vse verjel, kar poročajo esesarski in samostojnodemokratski časniki o »delovanju« svojih poslancev v Beogradu, bi moral priti do prepričanja, da so gospodje še mogočnejši, kakor sam Bog. Po poročilih teh listov se vlada (ki ima 200 glasov za seboj!) sploh ganiti ne more in ne sme nič narediti, brez milostnega dovoljenja esesarjev in samostojnih demokratov. Pašić s svojimi 140 poslanci je ničla, Radić s svojimi 65 poslanci je druga ničla, ampak dr. Zerjav, Pušenjak, Žebot in Škulj, to so magnati, ki imajo besedo! Ko je šlo za davek na premog, iz katerega dobivajo še po starem vpokoje ni rudarji nekaj draginjske doklade, ni bilo nič odvisno od finančnega ministra, ki je član vladne večine, ali bo davek še ostal in če bodo vpokojeji še prejimali svojo skromno doklado, ampak je vso zadevo odločil opozicijski poslanec dr. Kulovec! Tako vsaj stoji v nedeljskem »Slovenec«. Tudi hišno-najemninskega davka v Ljubljani ni znižala vladna večina s svojimi 200 glasovi, ampak dr. Zerjav s svojimi 10 ali 15 samostojnimi demokrati! Tudi izvoznih olajšav za živino in les ni dovolila vladna večina, ampak »vsemogočna« gg. dr. Zerjav in Pušenjak. Take neumne budalosti se predrzne širiti med slovenske volilce esesarsko in liberalno slovensko

časopisje, popolnoma pozabljaajo, da v Sloveniji vsak se tako nespreten občinski odbornik ve, da odločuje v javnih zastopih od občine do parlamenta vedno in povsod izključno le večina! Zelo čudno pa je, da včasih »vsegamogočnost« naših opozicijskecev kar nenkrat preneha! »Jutro« n. pr. poroča v nedeljo, da bo ljubljanska univerza ukinjena. Ali ne more ukinutve preprečiti »vsemogočni« dr. Zerjav ali pa Škulj? Ali pa: Delavsko zavarovanje bo podržavljeno. Ali se ne more »Jutro« obrniti za pomoč na svojoega krušnega in dušnega očeta dr. Zerjava, da to prepreči, če mu ni kaj prav? Ali pa previsoki davki v Sloveniji. Zakaj v tej točki ne pokažeta dr. Zerjav in dr. Korošec svoje moči, če je imata res toliko, kakor se hvalita vsak v svojem listu? Iz svoje moči kaj doseči je jako težko, jako lahko pa je krasti zasluge vladnih poslancev in jih lastiti sebi. Samo to je nerodno, da vsi pošteti ljudje tudi te vrste tatvine obsojajo, ker ljudje dandanes tudi na kmetih niso več tako bedasti, kakor pred 100 leti, da bi vse verjeli, kar stoji v esesarskih in liberalnih časopisih, čeprav nekatere sam škof priporoča.

Kje je resnica? V nedeljo je bil v Ljubljani minister Stjepan Radić. Med številnimi prošilci, ki so mu prišli potožiti svoje bolečine in težave, je bila tudi deputacija ljubljanskih hišnih posestnikov pod vodstvom g. predsednika društva hišnih posestnikov g. Freliha. O sprejemu te deputacije pri ministru Radiću je poročalo »Jutro« dne 24. novembra, očitno na podlagi poročila g. Freliha, sledeče: »Se bolj pa je vsa javnost razočarana nad postopkom vlade zlasti pa Radićeve stranke v našem davčnem vprašanju. Prezrla, ubila nas je, kakor krivične sitneže. Kdor pa tega ni verjel, je v duhu sledil še deputaciji, ki jo je temperamentni predsednik hišnih posestnikov g. Ivan Frelih peljal v nedeljo k gg. Stjepanu Radiću, Ivanu Pucelju in Albinu Prepeluhu lepo prositi vladno stranko za pomoč slovenskemu kmetu, posestniku in obrtniku v davčnih zadevah. Dobil je odgovor, ki ga ni pričakoval menda niti on niti mnogi drugi, ki so vendarle mislili, da je na svetu še nekaj politične doslednosti in poštenja. Odgovor je bil ničlen: »Zunanji položaj potrebuje denarja!« Zato torej mora davčni vijak ostati v Sloveniji strahovit, na Hrvatskem in v Srbiji pa popustljiviji! S to argumentacijo so poslali gg. »seljaki« deputacijo domov. — Komaj par dni kasneje pa smo brali v »Slovenskem Narodu« sledeči dopis »Zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo«, katere predsednik je menda tudi »Jutrov« informator g. Frelih: »Deputacija Zveze« društev hišnih posestnikov za Slovenijo« je bila v nedeljo dne 22. novembra t. l. pri ministru St. Radiću ter ga prosila za podporo njegove stranke pri akciji za znižanje davkov v Sloveniji. Izročila mu je statistiko o davčni preobremenitvi hišne posesti in pojasnila nevzdržno stanje na Slovenskem. Minister St. Radić je izjavil, da so mu te razmere natančno znane ter obljubil svojo podporo, da se to težko stanje omili, ter dejal, da se je njegova stranka že o priliki sedanjih dvanajstih zavzela v ministrskem svetu za Slove-

Zmaga kmetke stranke na Češkoslovaškem.

V »Kmetkem listu« z dne 4. novembra t. l. smo v članku z naslovom »Nove volitve v češkoslovaški republiki« na kratko poročali o razpustu češkega parlamenta in razpisu novih volitev za 15. november. Pri tej priliki smo izkladi svoje trdno prepričanje, da bo tudi iz teh volitev izšla kmetka stranka pod vodstvom svojega izkušenega voditelja in predsednika vlade Antona Svehle zmagovita in obdržala dosedanje prvo mesto med vsemi strankami. — Nismo se motili: 15. november je prinesel češkoslovaški kmetki stranki sijajno zmago. Njena kandidatna lista je dobila skoro 1 milijon glasov in tako je postala kmetka stranka najmočnejša stranka v češkoslovaški republiki. Ta sijajna zmaga je kmetki stranki obnem najlepše plačilo in najboljšo zadoščeno za dosedanje delo in ljuto borbo, ki jo je morala biti z nasprotniki češkoslovaškega kmetkega ljudstva in države.

V volilni boj se je spustilo nič manj kot 81 strank. Od teh sta dve preklicali svoje liste že pred volitvami. Tako je bilo vsakemu volilcu na izbiro 29 strank, kar je mnogim odločitev

zelo otežkočilo. Kakor pri nas, tako so tudi na Češkem prihrumele vse stranke v volilnem boju na deželo, da bi tam z demagogijo, z raznimi obljubami, lažjo in obrekovanjem premotile ljudstvo in mu izvabile njegove glasove. Marsikdo je tem limanicam nasledel, ker je verjel lepim besedam in pozabil, da so ravno ti ljudje še pred dobrim mesecem z vsemi svojimi močmi nasprotovali zakonom, ki so v interesu podeželja. A kljub vsemu temu je ostal njihov napor v glavnem brezuspešen. Češki narod razločuje besede od dejanj. Da je to res, priča zmaga kmetke stranke.

Povsod se dobijo ljudje, ki niso pošteti. Spomnimo se samo na one, ki so razbili naš skupni nastop pri zadnjih skupščinskih volitvah na Stajerskem. Tako so se našli nekateri tudi v kmetki stranki na Češkem, na čelu jim Prašek in Rychtera. Ker jim v pošteti kmetki stranki ni hotelo iti njihovo nepošteno žito v klasje, ustanovili so svojo stranko in skušali pravi kmetki stranki odtegniti kolikor mogoče dosti ljudi. Toda hudo so se opekli. Ze pred volitvami je prekli-

Radič za oni dan, ko se bodo esesarski na kolenih priplazili do omenjenih dveh gospodov in prosili, naj se popravi krivice, storjene esesarjem pod prejšnjim režimom. Istotako bo to dobro vedeti takrat, ko bodo esesarski študenti, ki so razgrajali po Ljubljani, prosili za štipendije. Takrat naj se vsakega vpraša, naj pod častjo izjavi, ali odobrava esesarsko barbarsko nastopanje proti g. ministru Radiču in lažljivo poročanje v esesarskih listih.

Patentirani lažnjivci. Kmet nam piše: Slučajno sem bil kot zaupnik SRS pozvan na konferenco v Maribor ter se iste kot trden pristaš tudi udeležil. Radoveden, kaj bodo o našem zborovanju pisali demokratje in esesarsji, sem tiste dni proti svoji navadi iskal mariborsko »Stražo« in ker mi je mežnar povedal, da bo nekaj tudi v »Slovenecu« — sem poiskal tudi njega in — spoznal resnico: Najbolj nesramno lažejo esesarski listi. — Tako piše mariborska »Straža« lajzbjurnal duhovnika dr. Korošca, pod odgovornim uredništvom duhovnika Jan. Goleca, da je bil na naši konferenci dr. Pernar, ki je zmerjal papeža, Rim in »pope« in »papince«. Res pa je, da dr. Pernarja ni bilo, torej tudi govoriti ni mogel, drugič pa je nesramna laž drugi del stavka; kajti niti besedice ni nikdo znil o »popih« in »papincih« in sličnem iz enostavnega razloga, ker imamo važnejšega posla, kakor se ukvarjati s takimi stvarmi, katere prepuščamo klerikalnim in liberalnim petelinom. Sedaj se ima naša ZSKL zahvaliti »Straži« in »Slovenecu«, da ostanem trden pristaš Radičeve ideje. Tovarišem pa svetujem resno: Udeležujte se naših in nasprotnih zborovanj, poslušajte mirno in potem čitajte poročila po esesarskih trobilih, ki lažejo, da se kar kadi, četudi jih sam ljubljanski škof priporoča! — Esesarsji si naj zapomnijo, da ima laž kratke noge in da jih tudi laž ne bo rešila popolnega poraza. Kmetje smo se stregli, mi v Boga verujemo, a duhovnika presojujmo, ker je človek; ako je esesarski hujskač, naj ne računa na naše zaupanje, ako pa je služabnik božji, bo tudi pri nas našel zaslonbo. Zato dobri duhovniki obračajo hrbet lažnjivi, protiverski in poganski SLS in vneti za dobrobit kmečko — delavskega naroda kažejo istemu na tabor Zveze slov. kmetškega ljudstva! — Miha Repnik, kmet, Apače.

Sirokoustna klepetulja, znani »lapasti« frfr — v »Slov. Gospodarju«, vprašuje Radiča in tovariše Slovence nekaj o davkih. Kdo pa jih je zakrivil? Ali mar naša vlada, ki je od julija še-le na vladi? Ali imate slovenskega kmeta za tako neumnega, da ne ve, kdaj se davki predpisujejo? Povej nam »lapasti« frfr — koliko plačujete davka za tratenje dolgega časa in za norčevanje iz svojih volilcev? Koliko plačujete dr. Korošec, Pušenjak, Kulovec, dr. Hohnjec in cela družba Eseles davkov, o katerih toliko kvasite? Ali mislite, da se slovenski kmet ne zaveda strašnih sedmih suhih let, katere nam je »pričarala« državniška modrost Eseles-tigrov? To odgovori, potem pa nam stavlja vprašanja, lapasti »fr« v »Slov. Gospodarju«!

»Naša Straža« in »Slov. Gospodar« se dereta in repenčita radi našega St. Radiča kakor da jima gre za kožo. Cisto penasti so od jeze, ko vidijo, kako se lomijo zidovi esesarske Jerihe — že sedaj, ko je Stefan Radič takorekoč komaj — kihnil! O, strah je huda stvar in mi vemo, da vsa besnost prihaja od strahu. To hromenje nam je le porok, da smo na pravi poti. Mi vstajamo v močeh in složni ZSKL in vi hrumite, ker se nas — bojite...

Esesarski Sv. Lenart v Slov. Goricah je pri zadnjih občinskih volitvah izgubil vse mandate. O vzrokih ni treba govoriti.

Vremeanski konjunkturisti. Prejeli smo sledeči dopis: Po zadnji katastrofalni poplavi so se oglasili esesarski demagogi, ki v špekulaciji na neumnost svojih pristašev lažejo celo v vremeanskih pojavih zadnjih tednov svoj politični dobiček. Brihtni in kumštni gospodje govorijo ljudem, da je Bog kaznoval s poplavo samo one kraje, kjer so Radiča volili! Brez ozira na to, da bi celo pes poginil, ako bi pojedel tako abotnost in bedarijo, vendar najdejo še tupatam kako prismojeno terjalko, ki tako oslarijo ne-le poslušalca, ampak tudi — raznaša. O stvari sicer ne bi spregovorili, ako ne bi prejeli že več sličnih opozoril. Ta pojav je ponoven dokaz, kako nizkih sredstev se poslužujejo esesarsji, da bi zabrisali močnejši porast našega gibanja. Po taki esesarski logiki vemo sedaj vsi pravoverni ljudje, da v Ljubljani zato ni bilo poplave, ker stoji tik ob Ljubljani Jugoslovanska

tiskarna, kjer tiskajo »Slovenca« in »Domoljuba« — a Maribor je bil obvarovan hude katastrofe samo zato, ker je na Koroški cesti Čirilova tiskarna in uredništvo »Straže«, kjer pišejo tako lepe in spodbudne stvari... Prepričani smo tudi, da bodo ob morebitnem vesoljnem potopu, ki ga izziva Radičev nastop v Sloveniji — samo esesarski zavodi v posebni Neotovi barki, nad katero bo dobri Bog razpel mavrico svojega dopadenja... x—y—z.

Prerokovanja za l. 1926. »Jutro« prerokuje: Ljubljanska univerza bo ukinjena. V Ljubljani bo ostala le še montanistična fakulteta. — Avtonomi-

ja delavske zavarovalnice bo ukinjena. Celotno inštitucijo prevzame država v lastno upravo. — Ekzistenčni minimum za dohodnino bo znižan od 5000 na 2500 dinarjev. — Take nesreče napoveduje »Jutro« svojim bralcem za prihodnje leto. Še pred objavo gori omenjenih nesreč pa je »Jutro« trčila luna.

Dobri časopisi. S posebno okrožnico priporoča ljubljanski vladika poleg nekaterih nabožnih listov posebno »Domoljuba« in »Slovenca«. Niti z besedico pa ne omenja krščansko socialne »Pravice« in »Socialne misli«! To je migljaj s kolom za krščanske socialiste v SLS.

Shodi in razne prireditve.

G. minister Stj. Radič govori v nedeljo 13. t. m. dopoldne v Mariboru.

V Kamniku se vrši seja okrajnega odbora ZSKL v nedeljo, dne 6. decembra ob 10. uri dopoldne pri tov. Cerarju. Vabim vse člane, da se seje gotovo udeležijo. Poroča tov. iz Ljubljane. — Fr. Kristan, predsednik.

V Lescah bo seja okrajnega odbora ZSKL v nedeljo dne 6. decembra ob 3. popoldne pri Legatu pri kolodvoru. Ker so na dnevnem redu važne točke je udeležba članov nujna. — Iv. Ažman, predsednik.

V Kranju bo seja okrajnega odbora ZSKL v ponedeljek dne 7. decembra ob 10. uri pri Peterku. Vabim vse člane na sejo. — Jožko Benedik, tajnik.

Krška vas. Na občnem zboru krajevne organizacije ZSKL, ki se je vršil pretečeno nedeljo pri tov. Kodriču, je bil izvoljen sledeči odbor: Anton Kuhar, predsednik; Martin Horvatič, tajnik; Jožef Kodrič, blagajnik; odborniki: Jazbec Jože, Lepšna Jože, Bevk Jakob. Občnemu zboru je predsedoval tov. Martin Horvatič, ki v jedrnatih besedah pojasnil namen zbora in pravažen pomen krajevne organizacije, ki mora biti granitni temelj močnejše politične zgradbe kmetškega pokreta. Nato je povzel besedo tov. geometer Mravljine in obrazložil program »Zveze slovenskega kmetškega ljudstva«, zgovorno kmečkih pokretov pri slovenskih narodnih, zlasti pa hrvatski seljački pokret. Nato je pojasnil današnji politični in gospodarski položaj v naši državi in vztrajno delo naših poslancev za korist kmetškega ljudstva. Izmozgavanje in breme, ki ga je napravila na kmeta, obrtnika in delavca velekapitalistična Zerjavova in Pribičevićeva meščanska stranka, se polagoma odpravlja in odprava carin na kmečke pridelke je prvi korak k zboljšanju kmečkega gospodarstva.

Komčno je še pristavil, da je minister za pošto podpisal 23. novembra odlok, na podlagi katerega dobi Krška vas zopet svojo pošto, katero so svoj čas demokratje odvzeli. Po njegovem govoru se je razvila živahna debata in sestavil zapisnik intervencij za Krško vas.

Krčevina pri Mariboru. Tajništvo ZSKL je na željo občanov sklicalo za soboto 28. nov. ustanovni občni zbor krajevne organizacije. Se pred napovedano uro so se zbrali vsi povabljeni, 35 po številu. Pod predsedstvom priljubljenega tov. Korena Viktorja je poteklo zborovanje mirno in dostojno. Prvi je govoril tov. R. Bend o pomenu organizacije; nato je razlagal tov. Anton Lipovšek politični položaj. Vsi zborovalci so z zanimanjem in vidnim veseljem sledili izvajanjem, nakar je bil soglasno in z odobravanjem izvoljen sledeči odbor: predsednik tov. Viktor Koren; podpredsednik tov. Skrobar Franc; tajnik tov. Marenčič Anton; blagajnik tov. Kropce Ivan; odborniki: tovariši Klemencič Jos., Verbost Juri, Ljubi Ivan, Sprajc Juri, Skrobar Rudolf, Kristan Ferdo, Majhen Anton in Kristan Ignac. K novi organizaciji ZSKL je pristopilo 35 članov, katerih vsak smatra za dolžnost, pridobiti po 5 članov. Imena odbornikov in pa silajno razpoloženje so nam jamstvo, da bo nova organizacija močna postojanka pred vratmi esesarsko-demokratskega Maribora in nepremagljiva straža na severni državni meji.

Kolinska cikorija
je naša prava domača

Dopisi.

Štajersko.

Šmarje pri Jelsah. Naše lepo in ulele sloveče Šmarje s prijazno oklečo se danes lahko ponaša z novo stavbo, katero so esesarsji zgradili. Ko si je naše gasilno društvo pred nekaj leti postavilo gasilni dom, je šnila misel in želja nekaterih esesarjev za društveni dom, iz katerega naj črpa mladina esesarsko izobrazbo. Blagoslovljenje tega doma se je vršilo dne 30. avgusta. Agitacija je bila za to slovesnost velika. Igrali sta dve godbi, vse je bilo v zastavah in vencih ter slavolikih, v narodnih nošah itd. Orli so že takrat pokazali, kaj za znajo. Govornikov je nastopilo več. Nekateri so zahtevali od udeležencev denarja za dom. Sleer ni bilo nič zanimivega. Staro šolsko poslopje, v katerem je imela okoliška občina že dolga leta svojo občinsko pisarno, je močna stavba, toda od potresa poškodovana. Treba je bilo nekaj popraviti, ali popravljanje se je zanemarjalo po krivdi esesarjev, ki so imeli večino v odboru. Vsed tega je bila občinska pisarna prestavljena pod tujo streho, tako da danes plačujemo najemnino s pomočjo občinskih doklad, ki znašajo 520% po krivdi esesarjev in nezavednih volilcev. Končno so to poslopje hoteli podreti, da bi se ves material porabil za novi društveni dom. Razen tega so pritegnili okoliško občino, da bi prispevala za dom 25.000 dinarjev! Tako so izdelali načrt. Ali glej ga spak! Ko so že čakali, da primejo vsak za svoj vogal ali tram in zavlečejo na nov gradbeni prostor, so prišli ti preklečani samostojneži in prepovedali poslopje podirati. Esesarsji so razburjeni začeli pri tihem ognju kuhati glasovanje. Po občinskem zakonu res skušajo glasovanje, toda popolnoma so si posmodili svoje perje. Na dan glasovanja so se tresle hlače skrbnega župana. Natikal je očala, da bi videl, koliko je samostojnežev, toda prišlo jih je res toliko, da mu je sapo zaprlo. Načrt je zginil, zmaga je bila

naša, a tudi častna. Vsa čast našim boriteljem kmetake misli! Esesarsji so bili poparjeni in od jeze so pokali njih žolci. Začela se je pravcato fehtanje. Ko so že nekaj naberačili, so začeli graditi in kupili so tudi bicikelj, da so vozili avtonomijo iz Stranj v Šmarje, odkoder je ušla nazaj v Beograd. Kadar si kmetič postavlja ali popravlja gospodarsko poslopje, je ves utrujen in zamišljen. Naši esesarsji pa so bili tako bahavi in še celo rediti so se začeli! Ampak danes je drugače. Prej ste bili bahavi, sedaj ste ponižni, prej ošabni, danes potrti, prej zgovorni, danes molčite, ker manjka denarja. Novo leto se bliža, dolgovi bodo morali biti poravnani, toda »nema para«. Med tem se je odprla odvetniška pisarna v katoliškem domu. »Evo, brate, opet nešto novoga« za kmeta! Tudi v konsumnem društvu kihajo! — Dobili smo tudi novega gosp. dekana. Vsa čast častitemu gospodu, ker ni strankar in je vnet duhovnik. V župnišču je zavladal red in farani smo vsi veseli sedenja farnega in cerkvenega gospodarja ter dušnega pastirja. Naj živi naš novi č. g. dekan Fr. Lom! Ko so esesarsji izvedeli, da dobimo tako odličnega dušnega pastirja, se jih je lotila jeza. Takoj so napisali dve pismi: eno na prevzvišeno škofijstvo, a drugo na sedanjega g. dekana. Prvo pismo se glasi, naj se pošlje drug dekan; drugo pismo pa se glasi tako-le: G. župnik! Vi niste sposobni za dekanijo Šmarje, naši farani Vas ne marajo. Slede dopisi. Sodobno takem postopanju naših esesarjev naj si napravi vsak sam! Pomagalo ni nič. Dekana smo dobili, kakoršnega smo želeli in potrebovali. Esesarsji so poraženi in postavljene na sramotni oder. Še marsikaj imam poročati, a prišlo bo vse na vrsto. Težko poljedelsko in drugo delo je končano, sedaj vsi na delo za zmago naše kmetške misli, za naš obstoj, pravico in blagor celokupne poštene človeške družbe.

Ormož. Načelstvo kmetške hranilnice in posojilnice v Ormožu je poslalo gg. Martinu Pavliniču in Avgustu Kikl, posestnikoma na Hardeku pri Ormožu, sledeči dopis: »Na Vaš dopis z dne 25. X. 1925, da preklicujete podpis in članstvo na skupni pristopnici zgor. posojilnice, Vam uljudno sporočimo, da v smislu § 3. združenih pravil niste bili nikdar zadržnik našega zavoda, ker ste s podpisom pač prostovoljno ponudili članstvo, vplačali pa niste niti enega deleža in je vsled tega. Vaš pismeni preklic in preklic pri cerkvi za naš zavod brez vsakega pomena. Vkljub temu pa Vaš preklic rade volje vzamemo, znanje in če Vam to ne zadostuje, damo tudi pri cerkvi oklicati, da niste bili nikdar naš član. — Načelstvo.«

Sv. Marjeta ob Pesnici. G. nadučitelju Mirku V. prijazno svetujemo, da samega sebe primerno brzda, zlasti v pogledu nedostojnih izrazov o g. prosvetnem ministru tov. Stef. Radiču, ki je njegov predpostavljani šef. To zadostuj za sedaj, ob prvi priliki pa se bo o tej zadevi nekje drugod razpravljalo, četudi tako, da g. M. V. ne bo preveč ljubo. — Smarječani.

Bizeljsko. 19. novembra t. l. je podlegel v Sv. Juriju ob j. ž. v starosti 24 let, težki in mučni bolezni, ki ga je pred meseci priklenila na bolniško postelj, ekonom gosp. Franjo Zdošek. Z njim je legel v grob eden naših najboljših in naprednih tovarišev, mladenič, ki je bil širokega obzorja, energičen in nadvse delaven človek, obenem pa doberljiv in skrben. Svoje plemenito, slovansko čuteče srce je pokazal že kot mladenič, ki je bil jedva na pragu pomladi, začel vzorno delovati na polju kmetijstva, toda usoda Vsemožnega mu je pretrgala pot v resno življenje, iz kojega je bilo pričakovati nenadomestljive uspehe. Da, odšel si od nas dragi Franjo, odšel iz naše sredine, v najlepši mladeniški dobi, baš ob vstopu ko si začel marljivo delovati za težki, toda lepi kmetijski stan, za katerega si bil tako postrtovalen, ki si ga tako goreče ljubil. — Zapustil si svoje drage sorodnike, a tudi svoje tovariše, ki smo Te tako drago cenili, saj si nam bil skozi in skozi dober spremljevalec v življenju, zvest, neprekosljiv s svojimi idejami. Kako smo Te ljubili, kot dobrega sošolca in kolega, znamo šele danes, ko Te ni več med nami, danes šele vemo, kaj smo izgubili s Teboj, ko spavaš že v materi zemlji. Tebe ni več, ne vidimo več Tvoje čujčnosti, ne vidimo več nepozabnega kolega. Ohranili pa bomo v srcih Tvoje vrline, spomin na Te, mora z nami v večnost. Spavaj mirno dragi Franjo, in naj Ti bode zemljica lahka! — V Orešku, 28. novembra 1925. — Tone Urek.

Kranjsko.

Šmartno ob Savi. Le redkokdaj se dogodi, da se naših podobnih kdo oglasi potom časopisja s pritožbami, ki se tičejo našega uglednega županstva v Mostah. Dolgo in pohlevno prenašamo bol, kar se tiče naših občinskih cest, kakor tudi deželne ceste, katere se nahajajo v tako slabem stanju, posebno ob slabem vremenu, da se človek premišlja, ko stopi na cesto, če bi se ne bilo dobro prej zavarovati za življenje, predno se poda na pot, po kateri je namenjen, ker si ni svest, da se vsak moment ne poglubi v blato. Deželna cesta, t. j. podaljšana Martinova cesta, kjer še vrši vsak dan bodisi ob lepem, bodisi ob neugodnejšem vremenu z vozovi kakor tudi s težkimi tovornimi avtomobili ogromen promet, kliče že delj časa s povzdignjenim blatom, ki se nahaja na nji, županstvo odrešenja. Čim manj se vrši promet na cesti, temveč ga opažajo po hodniku, ki leži ob cesti in je že isti vsled zanemarjene ceste popolnoma uničen. Z redom na hodniku nikakor ne moremo simpatizirati. Številni uslužbenci, ki hodijo vsak dan po svojih opravkih, učenci, ki hodijo v šolo, mlekarike s svojimi preobloženimi ročnimi vozički, ki so upravičeni uporabljati hodnik, se morajo v blato izogibati številnim kolešarjem in vozovom, kateri trenirajo po hodniku, kakor bi šlo za stavo, kljub temu, da sta postavljena od županstva v Mostah ob hodniku 2 deski z napisom: »Po trotoarju z vozovi in kolesi voziti je strogo prepovedano!« Ta prepoved pa je kolešarjem in voznikom le v šalo. Če katerega izmed teh opozoril na prepoved, ki stoji na deskah, se ti ponosno odreže z gorastano psovko ter dirja naprej. Ker se vsak dan dogajajo različni incidenti, vprašamo g. župana Oražma, ako ni tudi on mnenja, da bi se nas nekoliko ščitilo pred takimi suroveži ter bi se vsaj zjutraj in zvečer, ko se vrši največji promet, poslalo na lice mesta po enega stražnika, kateri naj bi ob na-

vedenem času opravljal svojo službo. G. župan! Davkoplačevalci smo podobni istotako, kakor so občani. Zatorej si lastimo iste pravice, kakor občani in mislimo, da nimamo straže zato v Mostah, da ščiti le Moste, Udmat in Zeleno jamo, temveč privoščite tudi nam nekaj zaščite, ker podobni spadamo istotako pod poljejsko okrožje, kakor občani. Kar se tiče temeljite remedure cest, zahtevamo, da se iste pošteno in večkrat nasipajo, ker domnevamo, da tako velika občina, kakor je občina Moste, že toliko premore, da vzdržuje iste v boljšem stanju, kakor so sedaj. — Prizadeti.

Iz kamniškega okraja. Dragi Kmetijski listi! Molim Te lepo, objavi to britko resnico! Kmetje in trgovci na deželi, ki smo vezani na železnice in daleč od postaje 25—30 km, ne moremo isti dan, ko pride aviza s pošto priti po blago. Tako se je zgodilo pred nekaj dnevi meni. Avizo sem dobil 13. t. m. ob 17. uri. Tisti dan mi ni bilo mogoče več priti pravi čas do postaje, kjer bi bil prišel tja še le ob 18. uri in tisto uro bi mi ne hoteli več izročiti došle robe. Poslal sem po njo takoj 14. t. m. t. j. drugi dan. Začudil sem se, ko dobim vozni list, ko se mi je za 46 kg testenin v zaboji zaračunalo za en dan kar 39 Din lezarine. Ker teh stroškov nisem pričakoval, sem se začudil, da je to mogoče. Voznine, pošte in naloznine računalo se je iz Ljubljane do Domžal 17 Din 50 par, lezarine za 1 dan pa kar 39 Din. Ker me je to močno zabolelo in bi poslanih 46 kg testenin tako podražilo, da denarja nimam kje nazaj dobiti, sem sklenil, da se v nadalje hočem ogibati kaj blaga za mojo malo trgovino še kdaj po železnici dobivati. Ali se to pravi podpirati in pospeševati posestvo in trgovino? Ako pojde stvar tako naprej, mora postati vsaka stvar še dražja. Kedo bode na ta način največ trpel, naj razsodi ljudstvo samo. Kmet in mali trgovec se smatrata na višjih mestih za tovrsto žival. On ima kar delati in visoke davke plačevati, ako bi hotel na trgu svoje pridelke in blago tako prodati, da bi lažje zmagal svoje stroške, ga ima že vsaka mestna babura pravico naznaniti ali mu kar tam uničiti jajca, mleko itd. Zato se tem finim ljudem po mestih tla kar pometajo, škrope, asfaltirajo, tlakujejo in gladijo. Kedo popravlja ceste i pota in skrbi za tistega človeka, ki mestjanom že v zgodnjih urah ko še sladko počivajo, nosi in vozi živež i drugo. Zato da ga mestni neizkušene imenuje neumnega kmeta, ker leži na slam i hlevih, dela 14—16 in še več ur. Mestjan uživa meso in pije vino, medtem ko se kmet mora zadovoljiti s kašo in krompirjem. Ker ni užil šolske izobrazbe, ga ima prazna mestna butica pravico imenovati neumnega kmeta. Tako hvaležnost uživa danes tisti človek, ki dela trpi in davke plačuje za tiste, ki delajo samo 8 ur in še manj na dan. — Kmet in mali trgovec.

Kamnik. Tako je prav! Ustanovitev Društva kmetijskih fantov in deklet »Sloga« v Kamniku je vzbudila pri visokih gospodih od »Edinosti« silno ogorčenje. Zato so dali duška svoji nevolji v »Jutru« z dne ?? t. l. Mi smo to gospodo že zdavnaj poznali, zato nam ni omenjen njihov dopis prav nič novega. Hvaležni smo jim pa za njihovo to, ker so z njim tudi ostalemu slovenskemu svetu najboljšje dokazali svoj res »modro in izbrano« kulturnost. Če bi se mi še tako potrudili, da bi javnosti doprinesli sliko, ki bi naj karakterizirala to gospodo, smo prepričani, da se nam ne bi nikdar tako posrečila, kakor se je — dasi nehoti — njim samim. Iz njihovega kratkega pamfleta se namreč krasno zrcalijo njihove lastnosti, katerih posledica je zaničevanje vseh obrtniških, kmetijskih in delavskih sinov, ki se niso prelevili v frakarje in torej niso »dostojni in vsake (njihove gotovo!) družbe vredni mladeniči in mladenke«. Dokazali so tudi, da smatrajo za zelo »kulturno in fino«, svoje nasprotnike osebno obrekovati po časopisju, ne glede na to, da je to sodnijsko kaznjivo. Ena izmed svojih lastnosti pa so pokazali prav lepo s svojim »dobrim nasvetom«. Mi jim ne moremo zamisliti, če ne poznajo pojma »kmečki«, kajti kdo bi mogel od gospode zahtevati, da se peča s tako — njih odlične družbe in visokega dostojanstva — nevrednimi problemi! Zato še enkrat: hvala za javno razkrinkanje Vaše kulturnosti! Organizacija kmetijskih fantov in deklet se ni nikdar spuščala v polemike, dasi je bila že večkrat izživana, ker je vedno smatrala tako prekleanje in psovanje po listih ne samo za kulturno društvo nevredno, temveč tudi za cilje kulturnih društev škodljivo! Zato tudi naše novo društvo, dasi je po mnenju kamniških Edinašev »nedostojno in vsake družbe nevredno«, radevolje prepušča ta za slovensko kulturo tako važen posel njim samim.

Dolenjavas pri Selcih. Dočim se naš posl. Pucelj in minister Radič potegujeta in delata v parlamentu za odpravo bere, se naš župnik nanovo poteguje zanjo. Ne zadostuje mu njegovo veliko posestvo, ampak gleda, da iztisne še od ubogih bajtarjev tisto merico žita. Tukaj se natančno vidi, na čim sloni SLS. Le pogledimo malo nazaj! Odkar poznamo Korošca in njegove poslance, še niti enkrat ni nobeden znil besede v parlamentu za odpravo staroške bere, pač pa jaz mislim, da ako bi se dalo kmetu naložiti še enkrat toliko bere, gotovo od vseh 20 Koroških poslancev ne bi niti eden rekel ne. Po časopisih na rjovejo: smo za kmeta. (Ne pristavijo seveda zraven še besede: izjemati.)

Moram reči, da vsa čast Radiču, Pucelju in tistim poslancem, ki bodo glasovali za odpravo bere. Le tako naprej! Ako boste delali za nas in nam odpravili krivične in nepotrebne davke, bomo delali tudi mi kmetje in delavci za vas! Opozarjam pa kmete in delavce: Združite se! Vsi v našo Zvezo!

Ve kupuite

reden si ne oči date večje izbire zimskih oblek in ustroev pri

105 ROJNA - LJUBLJANA

Interesante nabimo na ogled!

TA MILADA DAMA

lahko nese po pranju svojega že tako velikega stička domov, saj pere s terpeninim »GAZELA« milom, katero ji prihrani ves trud. Poizkusite tudi Vi z »GAZELA« milom.

GAZELA MILO

Novice in razno.

Penzioniran je g. Ivo Lavrič, šef davčnega okrajnega oblastva za ljubljansko okolico. Ljubljanska okolica gotovo ne bo žalovala za g. Lavričem. Želim, da bi kmalu sledil še g. Savnik.

Dvanajstine. — Kakor smo že javili, je na zahtevo posl. Pucelja vneseno v dvanajstine 500.000 Din za spodnještajerske posojilnice, ki bodo s tem obrokom dosegle 86% pokritja svojih nekdanjih izgub pri Verbanu v Grazu, nadalje zakonsko določilo, da se trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani postavi na tako stališče, kakor to žele trgovci in obrtniki in ne kakor g. Zorjav in pa da se v Prekmurju preosnuje zemljiška knjiga po zakonu, kakor velja za ostalo Slovenijo. Razen tega pa je stavil še polno drugih predlogov, tako glede znižanja davka, oprostitja uvozne carine, izplačila zaostalih nadur stražnikom, brisanja člena 20, ki se tiče 4000 onemoglih in invalidnih rudarjev v Sloveniji. G. minister financ je nekatere sprejel, nekatere odložil, a nekatere odbil. Posebno ljuta borba je bila okrog člena 20. Po uspešnem govoru g. posl. Pucelja v finančnem odboru je mnogo radikalov glasovalo za njegov predlog, ki je bil sprejet.

Državna Obrtna banka. — G. minister za trgovino in obrt dr. Krajač je poslal skupščini zakonski načrt za državno obrtno banko. Ker v tem načrtu predvideva za začetek samo eno filijalo poleg centralne v Beogradu, a to v Zagrebu, ter še možnost nadaljnjih šole v pravilniku, se je posl. Pucelj zelo zavestno razgovarjal z g. ministrom. Na poslančevu intervencijo je g. minister obljubil, da bo tudi Ljubljano že v zakonu osiguril s pripomočjo, da se osnuje, kadar bo toliko kapitala na razpolago, da bo lahko stroške filijalke vzdrževal.

Na naslov železniške uprave. Prebivalci Dravske doline prosimo, da se zopet upoštevajo zveza Kotoriba, Ormož, Maribor, Prevalje pri zjutranjem vlaku, svoječasno je ta zveza obstojala, prvi vlak iz Kotoribe je imel direktno zvezo s prvim vlakom na Prevalje.

Cena mleku. Odbor mlekarjskega društva za ljubljansko okolico je na svoji seji dne 22. novembra t. l. sklenil, da cena mleku s 1. decembra poviša do nadaljnjega od 3 na 3.50 dinarja za liter, kar naj vsi producenti in konzumenti vzamejo na znanje ter se tega upravičenega sklepa natančno drže. — Ferjančič, predsednik.

Prošnja na usmiljena srea. Dne 12. in 13. t. m. je obiskala Mursko Soboto silna nesreča. Povodenj, kakršne ne pomnijo najstarejši ljudje, je preplavila celo mesto. Tik pred zimo je oropala siromašno prebivalstvo obleke, živeža in živine ter mnogim zrušila domove. Nesrečniki s strahom pričakujejo trde zime, kam naj spravijo svojo družino, ubogo, nago dečo! Z zaupanjem se obračajo ti trpini do usmiljenih bratskih in sestrskih src. Okoliške vasi, ki so same siromašne ter več ali manj tudi po povodnih prizadete, dovažajo dnevno kruh in živež, kolikor imajo, toda mnogo ne morejo. Apeliramo na plemenita srea, naj ne zavržejo te prošnje! Kdor zmore, naj nakloni svojo pomoč človekoljubni akciji. Vsak, tudi najmanjši dar bo hvaležno sprejet. Predvsem prosimo za pomoč v denarju ali obleki. Darove naj se naslavlja na »Lokalni pomožni komite v Murski Soboti«, ki bo skrbel za to, da bodo naklonila prišla res v roke onih, ki so podpre najbolj potrebni. Tudi v našem upravnistvu bomo sprejemali darove za to podporno akcijo.

Kleklave »Novine«, ki si dovoljujejo srove in nekrščanske napade na St. Radiča in sedanjo vladu, imajo za odgovornega urednika poslanca Jožefa Klekla. Vprašamo oblast, predvsem g. ministra za notranje zadeve, odkod imajo samo »Novine« privilegij, da se podpisuje poslanec kot odgovorni urednik? Ali niso v naši državi za vse ljudi enaki zakoni?

Boh, Bistrica. Običajni vsakoletni kramarji sejem na Bistrici o Sv. Miklavžu dne 6. decembra, se letos, ker je isti dan nedelja, vrši na ponedeljek dne 7. decembra v smislu tukaj veljavnega sejmarskega reda. To v vednost vsem kramarjem in drugim, kateri bodo ta sejem posetili. — Županstvo Boh, Bistrica.

Amnestija. Dne 10. novembra t. l. je izšel kraljev ukaz, s katerim so odpuščene kazni vsem onim osebam, ki so se samovoljno oddaljile od vojaške službe oziroma pobegnile, ako so se krivci najdalje do 1. januarja 1926 sami vrnili v svoja poveljstva ali pa so se prijavili prostovoljno pri vojaških ali civilnih oblasteh radi pošiljanja v poveljstvo. Zato naj stariši in sorodniki posameznih vojaških beguncev, ki živijo v Avstriji ali v Italiji, pišejo svojem, da ne bodo kaznovani, ako se vrnejo in oblastem prijavijo pred 1. januarjem 1926.

»Gospodarska zveza«. Dolgo smo morali esesarijo pozivati, naj pove, kaj je resnica na govoricah o izgubah v esesarskih gospodarskih podjetjih. Končno so se vendarle zganili in povedali sledeče: »Res je, da je imela Gospodarska zveza v lesnem oddelku izgubo«. (Glej »Slovenec« od 29. novembra 1925!) »Katero večje podjetje pa ni imelo izgub?« Tako se tolažijo reveži. Nadalje pravijo na istem mestu, da »Gospodarska zveza« ni insolventna, to se pravi, da plačuje vse račune. To zelo radi verjamemo! Če sem n. pr. izgubil celo svoje premoženje in imam še dolge, jih bom vedno lahko plačeval, ako imam prijatelja, ki mi da na razpolago denarja, kolikor ga hočem imeti. Zato vprašamo esesarsko gospodo, naj jasno in brez ovinkov pove, koliko »Gospodarska zveza« dolguje »Zadružni zvezi«? Ko nam to povedo, potem jim bomo mogli plačilno zmoglost »Gospodarske zveze« še bolj jasno popisati!

Esesarija bi se rada nekaj hudovala, ker ne molčimo o izgubah v esesarskih gospodarskih podjetjih. Pravi, da ne znamo ločiti dnevne politike od gospodarskega združnega dela. Opozarjamo esesarijo, kako je njeno časopisje pisalo takrat, ko je napredno združništvo bilo v zadregi radi Glavne in radi Agromerkurja. Pometajte pred svojim pragom! Nesreča, ki so jo pripravili Slovincem esesarski gospodarski zavodi, je mnogo večja, nego je bila ona od Glavne in Agromerkurja, vključ temu je naše pisanje upravnjsko napram onemu nekdanjemu v »Slovenec«, »Domoljub« in »Slov. Gospodarju«. Nimate nam torej prav nič očitati!

Tov. Prepeluh je prejel sledeče pismo: Prav iskreno se Vam zahvaljujem za izkazano mi naklonjenost v svojem imenu kakor tudi v imenu »Slov. kmet. zveze«, koji točasno načeljujem. Ravno se pravi trenutno je prišla rešitev. Bog Vas ohrani in Vam povrne vsako dobro delo! Z odličnim spoštovanjem vdani Ivan Štrukelj. Vič, dne 30. novembra 1925.

Ciril Jeglič: Obrazi. Založila Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani. Broš. 25 Din, vez. 32 Din. Pod naslovom »Obrazi« je zbranih v knjižici 42 črtic, ki so polne duha, vedrosti, prijazne nagajivosti in močnega socialnega sočutja. Kritika je napisala o njih: »Te Jegličeve stvari so kakor lep spomin in pomirjenje. Kakor lahke stopinjé so, ki nam prinašajo vest o lepoti zemlje, ki je še naša, in živali in ljudi na njej, ki je v njih toliko, česar samo Bog ne presliči.« Zbirko posveča pisatelj »mladem hrepnenju v čast in slavo«, pa je za vse in marsikomu bo postala ljuba in draga. Vsem, ki jim lepa in dobra beseda še seže do srca, prav posebno priporočamo to prijazno knjigo. Dobil jo je pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Janez Trdinovi ulici, oziroma v vsaki večji knjigarni.

125-letnica rojstva Antona Slomška, prvega mariborskega škofa in slovenskega pisatelja, je bila v četrtek 26. novembra.

Posledica pijančevanja. V Mestinju blizu Smarja pri Jelšah se je obesil na svoj god posestnik in živinski trgovec Romihov Poldek. Vzrok: Ker je poldrugi dan popaval in ga zaradi tega žena seveda doma ni ravno najbolj prijazno sprejela. Star je bil 42 let.

Petelinčka s tremi nogami je prišla neka hrvatska kmetica na trg v Zagreb. Kupil ga je nek dospod in podaril kot posebnost zagrebškemu mestnemu vrtu.

Dragoceno knjigo, in sicer eno najstarejših tiskanih knjig, Gutenbergovo biblijo, imajo v samostanu v St. Pavlu na Koroškem. Sedaj jo hočejo prodati. Zahtevajo za njo en milijon zlatih mark ali 13 milijonov dinarjev. Polovico zahtevane cene je že ponudil nek Anglež.

Smrtne nesreče na železnici. Posestnik Bohorič iz St. Jurja ob južni žel. se je vozil iz Slov. Bistrice, kjer je bil na sejm, proti domu. Vozil se je z brzotovornim vlakom. Ker ta vlak v St. Jurju ne obstoji, je skočil med vožnjo z vlaka in smrtno ponesrečil.

Na postaji Škofelja je vlak povzročil učena II. realke Tinka Rusa, sina žel. uslužbenca na Grosupljem. Našli so ga z odtrgano glavo. Kako je nesreča nastala, ni znano. — Na progi pri Logatcu je bil povozen 28 letni kolar A. Vehar z Vrhneke. Šel je po progi, ko je privozil vlak, ga podrl na tla in mu odtrgal roko in nogo. Vehar je kmalu nato umrl.

Lisjak se je obesil. Zakaj se ne bi, ko se obešajo mnogokrat tudi ljudje? Toda ni storil tega prostovoljno. Star velik lisjak je vladal na Gori pri Mokronogu in bil strah in trepet za perutnino celega okoliša. Predzadnjo

nedeljo zvečer je prišel zopet v Mokronog, da si poišče plena. Toda moral je zbežati. Ko skočil čez visok plot, mu glava smukne med late in revež obvisi. Drugi dan so ga našli že brez življenja.

Ponarejalce denarja so zasledili v ptujski okolici. Nekaj ljudi je že zaprtih. Zasledovanja se nadaljujejo in ni dvoma, da bo precej ljudi obhujeno lezovanih, ker so se iz pohlepnosti dali zapeljati k tako grdemu zločinu, kakor je ponarejanje denarja. Saj pomeni ponarejanje denarja tatvino na škodo vsega ljudstva!

Zopet nesreča z orožjem. G. Janič v Zalcu je snajžil revolver, v katerem je še bila krogla, ne da bi Janič to vedel. Pri snajženju se revolver sprožil in zadene E. Janiča, vnuka veleposelnika istega imena v Celju. V trebuh tako nesrečno, da je drugi dan v bolnici umrl.

Seznam izbranih dobitek v efektivni loteriji Narodno kulturnega društva Mla Nedelja I. dobitek Ser. A 730. II. dob. Ser. B 530. III. dob. Ser. B 3546. IV. dob. Ser. C 2758. V. dob. Ser. B 2087. Dobitki po 100 Din Ser. A 854. 194. 1160. Ser. B 4431. 4651. — Dobitki po 50 Din Ser. B 4501. 801. 3731. Ser. C 4985. 2692. — Dobitki po 25 Din Ser. A 479. 1873. 275. 4493. 649. 3708. 1154. 1278. 3254. 4997. 2278. 1115. 748. 64. 2490. 4298. Ser. B 4106. 4105. 3676. 1148. 3600. 4294. 4422. 1417. 2094. 1907. 1692. 4984. 500. 592. 1470. 700. 4623. 4625. 4692. 3762. 4813. 1021. 696. 4049. 410. Ser. C 2948. 1025. 4545. 3394. 1536. 2028. 180. 4149. 4912. 3211. 3553. 2405. 45. 3742. 4301. 1647. 4021. 2493. — Dobitki po 15 Din Ser. A 473. 4116. 927. 2645. 4415. 2125. 1179. 3094. 2035. 1648. 4718. 218. 120. 4253. 3768. Ser. B 90. 1703. 3517. 923. 3576. 1694. 1530. 3223. 171. 3743. 4786. 4890. 32. 2155. 1820. 2173. 2084. 243. S. C 2298. 3245. 2095. 2953. 1573. 1523. 1010. 1058. 1935. 4960. 4746. 2267. 90. 2411. 4401. 4352. 4875. 3962. 3799. 429. 1570. 2942. 1354. 1859. 4692. 2463. 4378. — Dobitki po 10 Din Ser. A 2080. 1092. 4145. 1767. 3878. 1697. 1174. 3631. 2480. 1169. 2490. 4761. 2492. 2765. 2570. 2610. 502. 3398. 8923. 1347. 2531. 3644. 1680. 2899. 2314. 4467. 2858. 1861. 3030. 2161. 752. 919. 2181. 2848. 3215. 3620. 2740. 2822. 619. 2008. 1746. 2679. 1292. 4713. 2799. 2823. 3157. Ser. B 3239. 70. 2495. 2195. 3015. 2381. 1830. 4231. 2745. 2575. 20. 128. 4779. 529. 2358. 751. 57. 1465. 4381. 2386. 3790. 54. 1213. 4370. 1360. 2074. 815. 4084. 4549. 4265. 3224. 893.

Sladkorna industrija.

Po prevratu je zavladalo med nami prepričanje, da bi se dala pri nas v Sloveniji ustanoviti sladkorna tovarna. Takrat smo bili mnenja, da je k tem utrebah 2000 ha zemlje, posejane s sladkorno peso. Zgradba tvornice bi bila stala okoli 40—50 milijonov dinarjev. Vsed teh velikih števil ni bilo mogoče misliti na uresničenje tako velike tvornice.

V tem času pa je sladkorna industrija zelo napredovala. Češkemu inženjerju Raku v Tarčevicah pri Znojmu na Moravskem se je posrečilo na pripravi način, z manjšo strojno opremo, izdelati kristalni sladkor, ki daleč prekaša z ozirom na sladkornost surovine in čistega peščenega konsumnega sladkorja onega iz dosedanjih tvornic. Njegov patent je odkupila obče znana strojna tvrdka Novak & Jahn v Zragi-Bubna, ki gradi male sladkorne tvornice po tem sistemu.

V zadnjem času se govori o ustanovitvi kmetijske sladkorne tvornice v St. Siveu v Banatu. Ta tvornica bo gradena po gori omenjenem načinu. Take tvornice se gradijo v velikosti 400 do 1000 vagonov predelane sladkorne pese v kampanji, ki traja okoli 100 dni. Uredba take tvornice z zgradbo vred stane 5 do 6 milijonov dinarjev.

Nujno potrebno je, da bi se v Sloveniji za to vprašanje bolj zanimali in ga tudi kategorično rešili. Ako se zaveže 300 do 400 posestnikov v enem kraju saditi vsako leto po 1 oral sladkorne pese in ustanovijo zadrugo z deleži po 1000 Din, ki bi kot taka uživala podporo in zaščito države, je mogoče zbrati 300 do 400.000 dinarjev ustanovnega kapitala. Nadaljnji kapital bi se že dobil in tudi obresti ne bi bile previsoke, posebno, ako bi se videla zajamčena rentabiliteta podjetja.

Kmetovalci bi imeli procvit podjetja popolnoma v rokah, bi ga sami upravljali in si čisti dobiček delili. Tudi peščeni očisti sladkor bi se razprodajal v naših krajih in bi sladkor vsaj za drago vozino bil cenejši in, kakor je dokazano, tudi slajši od uvoženega.

Za ustanovitev takih manjših kmetijskih sladkornih tvornic imamo pri nas prikladne kraje na Dolenjskem, na Barju, na Ptujskem polju itd. Zgradba takih tvornic je na mestu tudi tam, kjer so slabe prometne zveze in posebno ceste. Zato se tega načina oprijemljejo razna veleposestva, kmetijska združenja in Poljskem in Rumunskem in tudi v Jugoslaviji. Samo na Poljskem se gradi 23 takih novih podjetij.

Priporočam našim zavednejšim kmetovalcem, da bi to stvar vzeli v roke in jo propagirali. Gospodarske

2367, 3558, 519, 763, 2060, 2704, 2754, 4320, 369, 4910, 2413, 2599, 2139, 2364, 248, 3677, 198, 4251, 257, 3124, 545, 1063, 3891, 33, 4785, 1992, 1302; Ser. C 4939, 1067, 2675, 1229, 2070, 4665, 1418, 1413, 1325, 1439, 3339, 2576, 1788, 3440, 4428, 209, 1829, 991, 2285, 1743, 4928, 1513, 4414, 4302, 1442, 2789, 3547, 2015, 1421, 794, 1099, 3655, 4557, 3446, 3101, 439, 4544, 940, 4045, 1123, 4413, 143, 2796, 2305, 4268, 1575, 4847, 3418, 751, 4623, 1170, 2697, 1968, 2008, 880, 1680, 4955, 3583, 47, 3879. Na vprašanja se odgovarja le, če se priloži znamka ali dopisnica. Dobitki se razporežijo na stroške imejitelja.

Višek dobrovoljnosti. V neki ljubljanski gostilni sedita pri isti mizi dva moža. Eden je bil že precej nakurjen in se je zato vedel precej brezobzirno. Končno je bilo drugemu vendar preveč, na se dvigne in pravi pijanemu: »Gospod, kar je preveč, je preveč! Najprej ste me imenovali tepca: nato ste mi izpili vino; potem ste kihnil v mojo led: zatem ste mi s cigareto začrali blate in zdaj ste pljunili na moj čevelj. Povem vam, ako napravite še kaj takega, da bom sedel k drugi mizi!«

J. Hearn: Iz dežele notresov. Knjiga o Japonski Poslovenil J. Baukari. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Str. 146. Cena 28 Din. v celoti platno vezano 33 Din. Poština 2 Din. več. Čudovita dežela je Japonska. Trikrat tekom tridesetih let so bile oči vsa omikana sveta obrnjene v deželo vzhajajočega solnca. Prvič, ko so Japonci premagali ogromno toča neokretno Kitajsko, drugič, ko so lotili še silnejše Rusije in tretjič, ko je notres, kakor ga ne beleži zgodovina Sloveštva, uničil njene cvetoče, gosto naseljene pokrajine in stotisoče prebivalstva. Ta žudeča dežela je tako nrikljena nasa Anglež. Hearn, ki jo je obiskal, da se je polnopravil, prestopil v budizem, snrejel japonsko ime in se poročil z Japonko. — Japonsko smo je pa popisal z nedosežno lepoto in lepoto. Ne samo njeno evropsko civilizacijo, marveč tudi njeno staro japonsko dušo, ki se zreali iz zrodb, povesti in žrti, ki jih podata pisatelj med lastnimi preizkuševanji. Knjiga o Japonski nam odpre za nas povsem nov z lepoto prepleten svet.

»Katica« pravi gospa služkinji, »danes imamo veliko perila, da mi ne rabiš drugega mila kot GAZELA.«

Fran Malásek, Grm.

Kompost.

Dandanes, ko postaja zemlja na snoveh, katere ji odvajamo vsako leto s pridelki, čimdalje izčrpanejša, zadobivajo razna gnojila čimdalje večjo vrednost. Srečni so pač kraji, koder še dandanes rodi zemlja obilno brez vsakega gnojenja. Pri nas tega že davno ni, temveč pridelek pri nas ravna se — poleg še drugih činiteljev — točno po redilnih snoveh, ki jih z gnojem damo zemlji in s tem rastlini.

Gnojila delimo v glavnem v dve skupini: trgovska ali umetna, ter naša domača ali hlevska, po večini živalskega izvora. Za kmetovalca najvažnejša pač so ta poslednja. Poleg še drugih važnih prednostih teh gnojil, smo v stanu le s temi spraviti v zemljo organsko-humozne tvari, ki jih v mnogih slučajih le-ta neobhodno potrebuje. — Pod domačimi gnojili razumemo: hlevski (animalni) gnoj, gnojnice, stranišni gnoj itd., ter kompost ali mešanec, žal, po nekod le še premalo poznan in udomačen. Zasluži pa po svojih odličnih svojstvih v kmetijskem gospodarstvu sploh, da bi ne smelo biti domačije brez njega. Koliko denarja se izda včasih za razna umetna gnojila, za marsikatero zemljo večkrat dvomljive vrednosti, — ob enem, izvrstnem gnojilu, ki nam leži doma in ga ne vidimo.

Na vsakem kmetijskem gospodarstvu se nabere tekom leta raznih tvarin in odpadkov iz vseh panog gospodarskega obrata, za katere gospodar včasih skoro ne ve, kam z njimi. Vozi se jih večkrat n. pr. v kake jarke, jame itd., kjer so seveda brez vrednosti. In ravno ti odpadki so podlaga našemu kompostu, tako: razni rastlinski ostanki, cima, pleve, tropine, pepel, živalski odpadki, kakor kri, dlake, kosti itd. V bližini kakih tovarn je dobiti včasih po ceni n. pr. odpadke predilnic, pokvarjene tropine pivovar ali oljarn itd. Bistveni del komposta je dalje zemlja, ki je tem boljša, čim humoznija (črna) je. Zemlja nekako veže razkrajajoče se snovi v kompostu ter mu služi čenem, ker pride tudi ob straneh in po vrhu komposta, kot nekaka odeja. V ta namen je kaj dobra zemlja (blato) iz ribnikov, mlak, raznih jarkov itd. Važno vlogo pri napravi kompo-

sta igrajo dalje snovi, ki pospešujejo razkroj tvari v kompostu. Taki tvari sta predvsem apno in gnojnice, ki delujeta pri razkroju komposta kemično in fizikalno, obenem pa obogatila kompost na redilnih snoveh.

Kompost napravimo na zavetnem, senčnem prostoru na kupu, ki je poljubno dolg, do 1½ m visok, ter spodaj kake 3 metre širok. Vrh mu napravimo v obliki ovalne skleda, da se zbira tako več deževnice, ali lahko napojimo tako kompost pozneje z gnojnicami ali stranišnim gnojem. Tvarine za kompost se primerno sesekajo ali zdrobe, ter vlagajo plastoma enakomerno, tako, da pride ena plast zemlje, na njo n. pr. plast rastlinskih odpadkov itd., vmes pa trosimo z živim apnom. Pri tem plevelne rastline ali odstranimo, ali jih pa spravimo v vrhno plast, da tam vsake in jih pozneje uničimo. Čez kake tri mesece kompost preložimo ali »presekamoc«, in sicer navpično od zgoraj navzdol. Tako se posamezne plasti dobro premešajo. Tako prekopanje komposta si sledi vsakih par mesecev, dokler ni kompost gođen za uporabo. Važno je, da kompost med tem časom ne ostane suh, ter ga po potrebi zalivamo.

Kompost služi nam kot izvrstno gnojilo v kmetijstvu. Z uspehom ga uporabljamo na vrtu, vinogradu, po-

lju. Izborno je to gnojilo dalje za opasane travnike ter pašnike. Poslužuje se ga rad vsako, kdor kaj sadi ali presaja. Pred uporabo se kompost po potrebi preseje ter nerazkrojeno dele uporabi za napravo novega komposta. — Množina komposta za gnojenje se ravna po njegovi vsebini na redilnih snoveh, ki je tem večja, čim je iz boljšega materiala kompost napravljen. Čim boljši torej je kompost, tem manj ga rabimo za gnojenje, obratno ga pa potrebujemo več. Kompost se navozi ali nanosi na prostor, kjer hočemo z njim gnojiti, ter takoj enakomerno raztrosi.

Posavec.

Oddaja plemenskih petelinov štajerske pasme v mariborski oblasti. — V mariborski oblasti se sedaj razdeljujejo potom subvencije čistokrvni petlini rjave štajerske pasme. Živali dobijo zanesljivi rejci, katere so strokovni referenti pri srezkih poglavarjih za to priporočili. Vsak srez dobi po šest petelinov; kjer je posebno veliko zanimanje, kakor v Murski Soboti in v Ptuj, tudi več. Nekaterim zanesljivim rejcem, o katerih se domneva, da se bo pri njih dalo ustanoviti kokošjerejsko središče te pasme, se daje poleg petelina še dve kokoši. Vsi, ki prejmejo subvencijske

peteline in kokoši, se z zaveznim pismom zavežejo, da bodo te živali redili dve leti v plemenske svrhe, da bodo polagoma odpravili vso drugo običajno brezpasensko perutnino, odnosno, da bodo svoje dvorce spopolnili s čisto štajersko pasmo. Nadalje se zavežejo razširjati to pasmo z oddajo naraščajo in valilnih jajc svojim sosedom, odvisne živali pa ponuditi vsako leto srezkemu poglavarju v odkup. Vsi dvorci, ki so prejeli subvencijske živali, so vpisani v poseben seznam pri srezkih poglavarjih in so pod stalnim nadzorom srezkega ekonoma. Rejska središča, ki vzgajajo peteline in kokoši za oddajo potom državne subvencije, se vodijo po navodilih živinorejskih strokovnjakov mariborske oblasti in kažejo lep napredek. Začenja se že tudi s kontrolo nosnosti potom zaklopnih gnezd, ki omogočajo vzgojitev naraščajo od res najboljših jajc. Opaziti je torej razveseljivo gibanje na polju kokošjereje v mariborski oblasti, kar je spričo čisto posebnih prilik in teh krajih velikega pomena. Zeleti bi bilo, da se poprima te panoge tudi podeželska inteligenca, zlasti naše učiteljstvo, ki bi lahko tudi na tem polju prav tako uspešno delovalo, kakor že deluje pri sadjarstvu, vrtnarstvu in čebelarstvu. Akcija za pocenitev cepjenja svinj proti rdečici. Kmetijska anketa, ki se

je vršila začetkom tekočega leta na inicijativo g. velikega župana mariborske oblasti dr. Pirkmaierja v viinarski šoli v Mariboru, je sprejela obširno resolucijo, ki vsebuje glavne smernice za bodoče delo na polju pospeševanja vseh kmetijskih panog v mariborski oblasti. — V odstavku, ki govori o pospeševanju praščjereje, zahteva resolucija med drugim obljubilno cepjenje svinj proti rdečici in primerno pocenitev tega cepjenja. Prisilno cepjenje vseh svinj proti rdečici bi sigurno močno omejilo razširjenje te naši svinjereji tako nevarni bolezni. Vendar zaenkrat ni zakonite podlage takemu ukrepu. — Za pocenitev zaščitnega cepjenja skrbi država s tem, da prispeva k nabavnim stroškom cepiva 40%. Deluje se sedaj na tem, da bi se po možnosti ta prispevek še povečal. Z naredbom ministrstva za kmetijstvo in vode z dne 21. julija 1925, Vt. br. 7387 (glej U. l. št. 84 z dne 7. septembra t. l.), s katero se določajo veterinarjem pristojbine za cepjenje živali, je nadalje dana možnost, da se s skupno organizacijo cepjenja po občinskih zadrugah itd. znižajo stroški, za posamezno žival. — Posebno razveseljivo je, da prispevajo k stroškom cepjenja tudi nekatere samoupravne edinice. Tako je vse hvale vredno postopanje okrajnih zastopov v Ptuj in Konjicah, ki sta si

iz lastne inicijative določila ev. plačati veterinarjem, ki cepijo v njihovem področju, še ostalih 60% stroškov za cepivo. — Zastopnik velikega župana v Mariboru: dr. Stare s. r.

TISKARNA „MERKUR“

Trg. in d. d.

LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Tiska časopise, posetnice, knjižice, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah

Lastna knjigovoznica

Telefon št. 552
Račun pri poš. ček. savodu št. 13.108

Sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je naš preljubljeni gospod

Rajko Faninger

sodni uradnik

dne 29. novembra ob 5. uri popoldne po kratkem in hudem trpljenju Bogu vdano v Gospodu zaspi. Zemeljski prah draga pokojnika je bil vrnjen materi zemlji na mestnem pokopališču v Pobrežju t. t. dne 1. decembra 1925 ob 3. uri popoldne.

Sv. maša zadušnica se je darovala dne 2. decembra t. l. v frančiškanski župni cerkvi.

Maribor, dne 29. novembra 1925.

Elisabeta vdova Faninger, mati. — Marija Faninger, soproga. — Rajko in Jelka, otroka. Bruno Faninger, veletržec, dr. Rikard Faninger, odvetnik, Ernest Faninger, bančni uradnik, bratje. — Josipina Smerdu, soproga žel. uradnika, sestra. — Marija Faninger, Erna Faninger, Heda Faninger, svakinje. — Frau Smerdu, svak.

Brez posebnega obvestila.
Mestni pogrebni zavod Maribor.

SE VEDNO

Ikem za kmete najmočnejše domače platno, sprejemam v tkanje laneno in volneno prejo ter zamenjavam kmečko platno za laneno predivo.

„KROSNA“ tkalnica
LJUBLJANA, Zrinskega cesta št. 6.

Ljubljanska posojilnica

r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Mestni trg 6

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše.

Večje in stalne vloge obrestuje po dogovoru.

Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbe, poročstva in proti zastavitvi.

„Panonija“

osrednja gospodarska zadruga
Maribor

Izvoz sadja, krompirja in drugih kmetijskih pridelkov preskrba kmetijskih in gospodarskih potrebščin.

Pros. ori v Meliški ulici 12 na dvorišču (prej „Orient“).

„Srgo“ patrona uniči sigurno vse poljske miši.

Jugoslovanski izdelek, ki prekosil vse dosedanje inozemske izdelke te vrste. — Zahtevajte ponudbe!

Železarna in livarna:

A. Pogačnik, Ruše pri Mariboru.

OD DOBREGA — NAJBOLJŠE,
ZATO PA TUDI — NAJCENEJŠE!

Ia. ostravski trdi plavčarski

KOKS

v velikih kosih, svetovne znamke »Frans-Schacht«.
Silna vročina! — Za močne ognje!

Nadalje: nemški plinski mehi

KOKS

iz Porurja, sortiran orehovec, od 20 do 40 mm, naglo razvija vročino, za kovače — pa tudi za domače kurjavo; ter dvakrat prani in sejal!

Kovaški premog

iz Porurja, krasen grahovec, v velikosti 8—15 mm, absolutno čist, še izdatnejši kakor angleški!

SAMO NAJODLICNEJŠE SVETOVNE ZNAMKE!

EDINA ZALOGA V SLOVENIJI:

D. ČEBIN

Ljubljana, Wolfova ulica 1/II. Telefon 56.

Poskusite enkrat in prišli boste še stokrat!

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji
VRT Džamonja in drugovi,
dr. z o. z. v. Maribor.

Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (japov) v najplemenitejših vrstah in v vseh oblikah. Plemenite vinske trte na ameriških podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. Seme zelenjave, cvetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razno ukrašeno grmovje in drevje imamo celo leto. — Zahtevajte cenike!

PRVOVRSTNA

Ijutomerska

VINA

proda po ceni oskrbnišvo graščine Gornja Radgona.

Špago

drevo in vse vrste vrtnarskih izdelkov ter v te stroko spadajoče blago dobite v skladišču »Konopjute« v Ljubljani Gosposvetska 2.

Najtrpežnejše strešno kritje!

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D.
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 13.

preje

VIDIC - KNEZ

TOVARNE NA VIČU IN BRDU

nudijo v poljubni množini — takoj dobavno — najboljše preizkušene modele strešnikov z eno ali dvema zarezama kakor tudi bobrovev (biber) in zidno opeko. — Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

STEKLENI STREŠNIK VEDNO V ZALOGI.

Najboljši švicarski pletilni stroji na svetu

znamke **DUBIED**

za obrt in industrijo. — Edna tovarniška zaloga za Slovenijo

Josip Petelinc, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani
Marijin trg štev. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše. Vezane vloge obrestuje po dogovoru. — Podeljuje proti dobremu poročstvu osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.

HAVRE-NEWYORK, samo 6 dni čez morje.
FRANCOSKA LINIJA (FRENCH LINE.)

Cie. Gle. Transatlantique in družba Chargeurs Reunis za pomorske vožnje

v sever. in južno Ameriko, Avstralijo in Kanado

Ekspresparniki: Pais, France, de Grasso. Dobra hrana in plača BREZPLAČNO. Vozne listke in tozadevna pojavnika daje **IVAN KRAKER**, zastopnik v Ljubljani Kolodvorska ulica 41.

Edino najboljši

Šivalni stroji in kolesa so le Josip Petelinc-a

Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke **Gritzner, Phönix in Adler**

za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Pouk v vezenju in krpanju brezplačen.

Večletna garancija. Delavnica na razpolago.

Telefon 913

Izšla je

BLASNIKOVA

VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1926, ki ima 565 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštevani že od naših pradedov.

Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini.

Dobl se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo o dobili, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov tiskarna in litografski zavod **LJUBLJANA — BREG ŠTEV. 12.**

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Vloge na knjižice in tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju. — Krediti v tekočem računu. — Eskont menic. — Inkaso.

Račun poštna hranilnica št. 14257. — Brzjavke „KMETSKIDOM“.

registrirana zadruga s neomejeno zavezo

v Ljubljani

Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritičje.

Posojila na vknjižbo, proti poročstvu, zastavi premičnin in vrednostnih papirjev. — Čekovni promet. — Nakazila.

Poslovne ure od 8—12½, dopoldne in od 3—4½, popoldne.